

DELAVSKA ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEZEL — ZDRUŽITE SE!

Danes na
5. strani:

ALFA
IN OMEGA
JE ČLOVEK

Sobota, 20. aprila 1963
Št. 15, leto XXI

V OKVIRU

Veliko hudih besed smo uporabili: prakticizem, tehnokratizem in tisti, ki so v poimenovanju najdoslednejši celo — tehnokratični prakticizem. Zanj pa je neki mož preprosto povedal, da ne gre pri vsej stvari za nič drugega kot udobnost, lenobo in kratkovidnost. Povedal je še, da so to ozdravljive bolezni, če se jih pravočasno zaveš in si v zdravljenju trden.

Ce pa hočemo bolezen zdraviti — taka je pač navada — jo je treba najprej opisati. Pa jo opišimo na znanih primerih.

Izvoz — o tem smo si v načelu edini — je pogoj za nadaljnjo rast našega gospodarstva. Vendar, tudi izvoz kot gospodarski pojav ni nekaj posebnega, oddvojenega od ostalih gospodarskih nalog in gibanj. Tisti, ki gledajo na izvoz najbolj enostransko, vidijo njegovo uresničitev, vso nalogo v njegovi količinski rasti. Ta je prav gotovo pomembna, nujna, ni pa — kot mislijo nekateri — že tudi zadovoljivo rešena zgolj v številčnem porastu. Kajti, kot je znano, se na mednarodnem trgu srečujemo s tremi zahtevami: ponudbo, ceno, kvaliteto. Če samo ena od teh ni izpolnjena potem nastopijo težave, ki se vse rešujejo po izrednih in zato ne najbolj uspešnih posredovanjih in ukrepih. Vključitev v mednarodno menjavo za to ne pomeni samo dobro voljo delovne organizacije, da morebiti tudi nekaj viškov svoje proizvodnje proda, ampak bi morala pomeniti najbolj zavestno obvezo, da zaradi spoznanj

MEDSEBOJNA ODVISNOST

o potrebi vključevanja v mednarodno menjavo tudi v sami delovni organizaciji odpravimo vse slabosti, ki so temu cilju na poti. Preprosto: prizadevanja za kvaliteto, nižjo ceno niso bobneče besede, niso delčki resolucij, ampak obveza, ki zavezuje vsakega člana delovne organizacije. Zavezuje pa ga lahko samo v primeru, če se svojih nalog in obveznosti zaveda, če jih je zavestno spoznal in seveda, če ima možnost, da jih po svojih najboljših močeh izpolnjuje.

Prav zato kaže v delovni organizaciji razvijati tak sistem samoupravljanja, gospodarjenja in vodenja, ki v najbolj idealnem soglasju pomaga razvijati vse sposobnosti proizvajalcev in upravljalcev. Noben sistem samoupravljanja in gospodarjenja pa ne more polno zaživeti, če niso proizvajalci dane kar največje možnosti vplivanja in odločanja, če ni sistem nagrajevanja prilagojen zahtevi, da najbolj prizadevne najvišje nagradjuje, da vse zaposlene spodbuja k odkrivanju notranjih rezerv. Odkrivanje notranjih rezerv, odprava slabosti, ozkih grl in nesmotrnosti v proizvodnji to niso več naloge, ki bi jih najbolj uspešno lahko reševali s samozavestjo ali iz enega samega mesta. Zato tudi pozivanje, splošne ugotovitve, brez konkretnih akcij, brez možnosti vsakodnevnega ukrepanja in izboljševanja, niso pot k rešitvi. Brez materialnih spodbud, brez možnosti materialnih realizacij so tudi določbe o pravilnikih, hvale o decentralizaciji upravljanja, o sprostitvi ogromnih ustvarjalnih sil, neučinkovite.

Tokrat smo našo zgodbo začeli z izvozom in končali pri samoupravljanju. Lahko bi ravnali tudi obratno: začeli pri samoupravljanju in končali z izvozom. Končni rezultat bi bil v obeh primerih enak, da je treba vse pojave v družbenem življenju gledati povezano, v medsebojni odvisnosti, da jih gleda izolirano in tudi ukrepa temu primerno le birokrat, ki ne vidi kam gre naš razvoj in kako ena akcija potegne za sabo naslednjo.

Toda čeprav je pogoj za dobro delo, da stalno proučujemo medsebojno povezanost vzrokov in posledic, da iščemo in proučujemo predvsem izvor, to je vzroke, je hkrati prav tako važno, da se ne zadovoljimo samo z ugotovitvami, ampak, da imamo predvsem dovolj možnosti in volje, da vse, kar zavira napredek, najhitreje odstranjujemo.

OBČNI ZBOR SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ

HITREJE, CENEJE IN BOLJE POSTREČI NAROČNIKOM

V četrtek je bil v Ljubljani redni letni občni zbor sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. Po uvodnem referatu o bodočih nalogah tega sindikata, ki ga je delegatom posredoval tovariš Humbert Gačnik, in po razpravi so delegati izvolili 42-članski plenum republiškega odbora, v katerem je 33 na novo izvoljenih članov; 37 delegatov za kongres delavcev prometa in zvez Jugoslavije ter 13-člansko predsedstvo. Po konstituiranju je bil za predsednika ponovno izvoljen tovariš Humbert Gačnik.

Kot gostje so se občnega zbora udeležili tudi tovariši Dane Oldina, predsednik Centralnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez Jugoslavije, Leopold Krese, podpredsednik Republiškega sveta sindikatov, in Bojan Polak, sekretar Izvršnega sveta SR Slovenije za promet.

Iz uvodnega referata tovariša Humberta Gačnika, povzemamo nekaj misli.

Medtem ko so na prejšnjem občnem zboru tega sindikata ugotavljali, da se je že po nekaj mesecih uvajanja samoupravljanja sprožil plaz razgibanosti in napredka, ki se je razširil na področje gospodarskega, družbenega in političnega življenja, zdaj lahko ugotovimo, da se funkcija delavca tudi v teh dejavnostih vedno hitreje in tesneje združuje s funkcijo upravljalca. Podjetja prometa in zvez se zdaj vse bolj postavljajo v enakopraven položaj z drugimi gospodarskimi organizacijami. Preusmeritev podjetij s krepitvijo materialne baze na lastna sredstva pa je sprožila v kolektivih živahno dejavnost in vrsto procesov, ki naj bi pomagali podjetjem do čimboljših gospodarskih rezultatov. V kolektivih prometa in zvez je v glavnem že zavladalo prepričanje, da se le z dobrim gospodarjenjem v samih podjetjih in z vsemi oblikami sodelovanja ter povezovanja z drugimi podjetji lahko trajneje in realno povečujemo celoten dohodek podjetij. Prav pa je, če ponovno opozorimo, da bo gospodarjenje v železniških in

poštnih podjetjih jasnejše in olajšano takrat, ko bo vendarle enkrat rešeno vprašanje ugotavljanja in obračunavanja transportnega dohodka na JŽ in dohodka na pošti.

Tovariš Gačnik je potem govoril o problemih posameznih dejavnosti, ki jih vključuje ta sindikat. Ko je govoril o razmerah na železnici, je ugotovil, da so samoupravni organi podjetij in sekcij, namenskih podjetij in upravnih odborov skupnosti železniških podjetij skupno s kolektivi v obdobju zadnjega občnega zbora dokazali, kaj zmorejo kolektivi, če se njih gospodarjenje osvobodijo tesnih in vezanih okvirov in če se sprostijo njihova iniciativa. Na vseh področjih je očiten polet in vidni so rezultati tako v modernizaciji vozlišč, modernizaciji in elektrifikaciji vleke, v hitrejšem reševanju stanovanjskih problemov kot v manjših zamudah itd. Kolektivi in njihovi samoupravni organi so bili tisti, ki so spoznali, da je za izboljšanje pogojev poslovanja potrebna modernizacija prometa in da so za to potrebna združena sredstva, ki so jih kolektivi zavestno in prostovoljno združevali.

Omenjeno dokazuje, da se bo tak in še hitrejši razvoj železnice lahko nadaljeval samo ob upoštevanju ustvarjalnih pobud in prizadevanju kolektivov. Zdaj torej gre za to, da morajo imeti železničarji kot člani sindikata, kot člani samoupravnih organov in kot člani kolektiva interes za nadaljnje utrjevanje organizacijskih oblik, katere predvideva zakon o jugoslovanskih železnica. Gre predvsem za nekatere

prometne sekcije, na katere še niso povsod prenesli vseh funkcij in pristojnosti; za razmišljanje in organiziranje — seveda na osnovi lastnih analiz in izkušenj — še nižjih organizacijskih enot.

Tovariš Gačnik je nadalje opozoril, ko je govoril o problemih razvoja delavskega samoupravljanja na pošti, da še vedno prepočasno napreduje organizacija notranjih samoupravnih organov v osnovnih enotah PTT. Kolikor bolj bodo sindikalne organizacije pomagale razvijati in uveljavljati organe samoupravljanja v osnovnih enotah, toliko uspešnejša bo mobilizacija vseh subjektivnih ustvarjalnih sil v prizadevanjih za boljše kvaliteto, večji dohodek in za smotrnejšo organizacijo dela. Naloga sindikalnih organizacij je, da vzbudijo interes za delo v PTT podjetjih in vseh kolektivih, da se dosledno zavzemajo za uvedbo decentralizacije upravljanja in določanja na osnovne enote, kjer do tega še ni prišlo.

Sicer so kolektivi PTT in njihovi samoupravni organi in sindikalne podružnice ter sindikalni odbori v zadnjem obdobju veliko napravili. O tem govore dosedanja modernizacija in avtomatizacija PTT omrežja, gradnja novih in sodobnih PTT objektov, večja stanovanjska gradnja in skrb za družbeni stanje (Nadaljevanje na 2. strani)

INSTRUMENTI IN NOTRANJA DELITEV

Kadarkoli smo v preteklih letih skušali za več podjetij mehanično ugotavljati, ali so dobro gospodarila in ali so v skladu s tem tudi pravilno razdelila dosežena sredstva, smo vselej kaj kmalu klavrno propadli. Nič ni pomagalo, pa čeprav smo uporabili pri tem še tako zapletene, precizne in matematično popolne formule, šablone in pokazatelje. Metode, ki so se zaradi temeljitih analiz in preskusov sicer obnesle v praksi posameznega kolektiva, so takoj odpovedale, brž ko smo jih začeli mehanično prenašati v druga, celo zelo podobna podjetja.

Takih izkušenj smo v preteklih letih nedvomno zbrali dovolj. Najprej so prišli do takšnih ugotovitev tisti kolektivi, ki so skušali svoje pravilnike o notranji delitvi izdelati po raznih vzorcih ali pa so prepisovali pravilnike sorodnih podjetij. Vsako podjetje ima namreč toliko specifičnosti v svoji proizvodnji in poslovanju, da notranja delitev nikakor ne sme teh posebnosti in razlik zanemariti. Delitev, ki ne upošteva teh posebnosti, se namreč sprevrže v čisti nezivljenjski formalizem, notranji problemi pa se prično nezadržno kopičiti. Vse to smo ponovno ugotavljali lani, brž ko smo v praksi preskusili dejanski učinek delitvene formule, faktorja »K« in podobnih ukrepov, ki so težili k mehaničnemu ugotavljanju in ocenjevanju rezultatov gospodarjenja in razmerij v delitvi. Razprave o osnutku novih navodil, ki naj bi usmerjala notranjo delitev v letošnjem letu, so opozorile prav na isto pomankljivost. Predlagani pokazatelji za spremljanje poslov-

nega uspeha so bili sicer mnogo bolj življenjski od lanskega faktorja »K«, vendar so bili ti predlogi še vedno preveč splošni in še vedno preveč primereni za razne mehanične izračune in primerjave, od koder ni daleč do formalistične ocene gospodarjenja in politike delitve. Po taki poti in s takimi ukrepi torej ni mogoče niti učinkovito vplivati, še manj pa doseči, da bi delovni kolektivi doseženi dohodek dejansko razdelili v skladu z doseženim poslovnim uspehom. Še vedno se bo kljub vsem takim ukrepom lahko dogajalo, da bodo ponekod delili več, kot so dosegli s svojimi prizadevanji, drugod pa ne bo mogoče ustrezno nagraditi večje produktivnosti in boljšega gospodarjenja.

To pa še zdaleč ne pomeni, da je družbi vseeno, kakšno politiko vodijo delovni kolektivi pri notranji delitvi doseženih sredstev, še posebej pa pri delitvi med osebne dohodke in sklade, in zato skuša družba usmerjati notranjo delitev. Načelno mnenje je, da je v notranji delitvi bistveno, da osebni dohodki in sredstva skupne porabe ne naraščajo hitreje, kot raste tako ali drugače izračunana produktivnost. Pri tem se kvečjemu upošteva še gibanje življenjskih stroškov: kolektiv lahko poveča osebne dohodke neodvisno od porasta produktivnosti tudi za znesek, ki ustreza splošno priznanemu porastu cen. Vsa druga sredstva, ki jih doseže podjetje, pa naj vložijo v poslovni sklad.

To načelo je samo po sebi precej grobo, saj je med drugim prizadevanjem izračun gibanja produktivnosti še vedno teore-

tično in praktično razmeroma nepopoln. Prav tako ni rešeno vprašanje startne osnove. Kolektiv, ki je npr. v preteklih letih slabo gospodaril, lahko samo normalizira svoje poslovanje, pa že izkaže visok porast produktivnosti. Nasprotno pa je težko zelo občutno izboljšati že prej razmeroma dobre poslovne rezultate itd. Tudi zaradi delovanja raznih objektivnih vplivov, kot instrumentov delitve dohodka, cen, pogojev opremljenosti, monopolnega položaja itd., so lahko nekateri kolektivi v boljsem, drugi pa v neupravičeno slabšem položaju. To pa seveda tudi vpliva na višino sredstev, ki jih lahko kolektivi delijo med osebne dohodke in sklade. Takih razlik pa je — kot vemo — v našem gospodarstvu še zelo veliko.

Kljub temu pa se moramo zavedati, da je načelo odvisnosti osebnih dohodkov od gibanja produktivnosti najpravičnejši temelj vsakega dobrega gospodarjenja in da drugače tudi ni mogoče zagotoviti ustreznega naraščanja materialne osnove poslovanja naših podjetij. To načelo torej moramo sprejeti in si tudi prizadevati, da se — seveda v razumnih mejah — čimbolj dosledno uveljavljamo tudi v praksi. Prav zato pa je tudi povsem na mestu vprašanje, po kakšni poti naj dosežemo praktično uveljavitev tega načela. Dosedanje izkušnje so namreč potrdile, da mehanični obrabci, faktorji »K« in podobni ukrepi prej škodujejo kot koristijo uveljavitvi pravilne in zdrave delitvene politike v kolektivih.

Odgovor na to vprašanje je zelo jasen in nedvoumen. Ker ima družba dejansko velik in-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Široka pooblastila

— Dobro, če mislite, da je predpis res slab — vi na terenu zato mirno delajte čimboljše...

Karikatura: MILAN MAVER

Instrumenti in notranja delitev

Nadaljevanje s 1. strani).

teres za pravilno delitev prigosposodarjenih sredstev v podjetjih, bi morala s celotno svojo ekonomsko politiko in predpisi o delitvi dohodka podpirati pravilno usmeritev delovnih kolektivov v notranji delitvi. Že sami instrumenti delitve med podjetjem in družbo bi morali torej vplivati na to, da kolektivi ne povečujejo pretirano osebnih dohodkov, ampak skrbijo tudi za sredstva skladov, varčujejo s temi sredstvi in jih tudi pravilno nalagajo. Prav s tem pa smo se približali jedru problema. Družba sicer želi vplivati na pravilno delitev med osebne dohodke in sklade, toda sedanji instrumenti delitve z družbo silijo kolektive v notranjo delitev, ki je povsem nasprotna načelu dobrega gospodarjenja. Ker je tako, si moramo izmisljati navedila, obrazce, faktorje »K« in podobne, v praksi neučinkovite ukrepe, da bi dosegli tisto, kar bi morale zagotoviti ekonomske zakonitosti oziroma zavestna politika družbe, izražena v instrumentih delitve med podjetjem in družbo.

Teh ugotovitev tudi ni težko dokazati, saj je že najboljši grob račun dokaj preprost. Od sredstev čistega dohodka, ki jih kolektiv namenja za osebne dohodke, znašajo vsi prispevki okrog 41,1%, od sredstev, namenjenih za sklade, pa se nabere raznih prispevkov in omejitev kar za 45,5%. Razlika nekaj odstotkov v škodo sredstev za sklade niti ne bi bila tako odločilna, če ne bi veljal za osebne dohodke in sklade tudi zelo različen način izplačevanja. Osebnih dohodkov lahko kolektivi izplačajo že med procesom proizvodnje, torej takrat, ko še niti ni znano, ali bo blago prodano in po kakšni ceni. Trg še ni presodil, ali je bilo vloženo delo dejansko družbeno potrebno za proizvodnjo tega blaga. Lahko se zgodi, da podjetje ne bo doseglo takšne cene, ki bi dopuščala izplačilo tako visokih osebnih dohodkov, in bo podjetje prodalo blago z izgubo. Kljub temu pa so osebni dohodki že izplačani in jih lahko delovni kolektiv že takoj po izplačilu porabi za svoje osebne potrebe.

Nasprotno pa lahko porabi kolektiv sredstva, ki jih je namenil za sklade, mnogo pozneje. Najprej mora podjetje sploh prodati blago in dobiti zanj plačilo od kupeca, nato pa mora s porabo sredstev skladov čakati vse dotlej, dokler ni sprejet letni zaključni račun. Če je npr. podjetje izdelalo neko blago v januarju, so bili osebni dohodki, ki se nanašajo na to blago, izplačani konec januarja in so jih delavci tedaj lahko tudi začeli trošiti. Sredstva skladov, ki se nanašajo na to blago, pa je

podjetje lahko začelo trošiti npr. za investicije šele v marcu prihodnjega leta, ko je bil potrjen zaključni račun za preteklo leto. V tem času pa, se je kupna moč skladov seveda občutno znižala, saj v našem gospodarstvu investicijske cene iz leta v leto zelo hitro naraščajo.

Pri vsem tem je treba upoštevati še dejstvo, da so naši instrumenti v bistvu zelo nestabilni, vse spremembe pa navadno pomenijo uvajanje dodatnih obremenitev predvsem za sredstva podjetij. Zato se ne smemo čuditi, zakaj nekateri delovni kolektivi v notranji delitvi posvečajo premalo pozornosti potrebnemu povečanju sredstev za sklade. Osebnih dohodki so pač »cenejši« in jih je mogoče tudi takoj porabiti. Sredstva za sklade pa so »dražja«, razen tega pa je zelo negotovo, koliko bo mogoče za ta sredstva kupiti tedaj, ko bodo sproščena za potrošnjo.

Kljub zelo velikim potrebam, ki jih narekuje modernizacija proizvodnje, vplivajo takšni instrumenti na tipično »potrošniško« usmeritev številnih kolektivov pri njihovi politiki delitve. Namesto stimulacije za takšno notranjo delitev, ki bi zagotavljala enakomerno naraščanje vseh činitelev proizvodnje, stimuliramo kolektive, da hitro potrošijo prigosposodarjena sredstva. Namesto varčevanja, racionalne uporabe in poslovnega združevanja sredstev preko bančnega mehanizma silimo podjetja s celo vrsto instrumentov, da potrošijo svoja sredstva čimprej in čimveč za neproizvodne namene. Prav zaradi tega pa nastaja velika gospodarska škoda, ki je za pretekla leta ne bo mogoče več popraviti.

Letos pripravljamo hkrati s sedemletnim perspektivnim planom tudi nove instrumente gospodarskega sistema. Čeprav se zdi, da problem notranje delitve ni več tako pereč, kot je bil npr. pred dobrim letom, ko so sredstva osebnih dohodkov naraščala mnogo hitreje od produktivnosti, se je vendarle treba zavedati, da so skladi podjetij zelo pomemben činitelj za zdrav in hiter razvoj gospodarstva. Praksa je tudi pokazala, da so investicije iz sredstev podjetij nedvomno mnogo bolj učinkovite od investiranja iz raznih družbenih skladov. Prav zato pa je treba kar najbolj že z osnovnimi instrumenti delitve med družbo in podjetjem stimulirati delovne kolektive za takšno notranjo delitev, ki bo zagotavljala zadostna sredstva za trajno in stabilno naraščanje skladov. Tako prirojeni instrumenti pa bodo pri tem nedvomno dosegli mnogo večje rezultate kot še tako temeljiti neekonomski ukrepi, s katerimi bi družba posegala v notranjo delitev in usmerjala naložbe v sklade.

Očka in mamica sta v službi, babica pa...

Foto: M. SPAROVEC

POMANJKLJIVA LOGIKA

Zenske se v zadnjih petih letih mnogo hitreje zaposlujejo kot moški in med zaposlenimi jih je v Sloveniji danes že 380.000. To pomeni, da je v proizvodnji 83,8 odstotka vseh za delo sposobnih žensk. Razveseljav podatek! Zaposlovanje žensk pa postaja čedalje bolj ekonomska nujnost naše družbe in ne samo odsev prizadevanja po enakopravnem družbenem in ekonomskem uveljavljanju žensk. Na to nujnost moramo ob danih demografskih pogojih in na današnji stopnji gospodarskega razvoja tudi vsestransko računati.

Ali nas potem lahko prese- neča neskladje med obsegom zaposlenosti žensk in njihovo kvalifikacijo celo v panogah, kjer so pretežno ženske zaposlene? V obutveni industriji na primer je med delavci 62,8% žensk. Med visokokvalificiranimi delavci pa je le 6,5% žensk. Če vzamemo za primer še lesno industrijo, kjer so ženske zastopane s 44%. Med visokokvalificiranimi delavci ni nobene ženske, med kvalificiranimi pa le 5,7% žensk.

Ali je temu res krivo samo pomanjkanje žensk strokovnjakov ali pa še teh, ki jih imamo, nočemo poiskati oziroma jih odklanjamo? Žensk s fakultetno in višjo izobrazbo (pri tem so vštete tudi višje strokovne šole) je v Sloveniji 27% od vseh prebivalcev s tako izobrazbo. Lani v septembru je iskalo na primer zaposlitev 1286 kvalificiranih delavcev, od tega 41,9% žensk. Prostim mest za kvalificirane delavce je bilo dovolj, 2680, vendar le za moške, za ženske pa samo 12,2% od skupnega števila.

Skratkva, moške iščejo za pravnike, metodologe, za računovodje in za samostojne referente.

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

Moški so v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve, v občinah, ki so jih izbrali za volitve...

strokovnjakov, ki so končale fakultete. V gospodarskih organizacijah jih je le 0,19%, saj dajejo prednost pri namestitvah moškim, če se že odločijo za strokovnjaka. Tudi na vodilnih mestih, ki bi, po vsej logiki zahtevala visoko strokovno usposobljenost, zmanjšemo ženske. Ne strokovna usposobljenost, ne praksa, ne prizadevnost jim ne daje »pričevalca«, da bi prišle na odgovorna in vodilna mesta. Kje so vzroki za to? Prav gotovo tudi v podcenjevanju ženskih strokovnih sposobnosti in v tako različnih kriterijih, ko se odločamo za vodilni kader. Kajti — polovica direktorjev v 213 naših največjih gospodarskih organizacijah ima komaj nepopolno srednjo šolo!

So res utemeljeni odgovori v večini gospodarskih organizacij, da ženskam niti pri zaposlitvi niti pri zaupanju odgovornejših vodilnih mest ne dajejo prednosti zato, ker so manj rentabilne v proizvodnji kot moški? So res upravičeni razlogi, ki jih navajajo, da so namreč ženske pogosteje bolne kot moški in da so potem, ko se poročijo in postanejo matere, manj produktivne?

Po podatkih bolezenskih izostankov v zadnjih treh letih, ki jih je zbral Republiški zavod za socialno zavarovanje, je bilo leta 1960 na bolniškem dopustu 4,49% moških in 3,73% žensk, leta 1961 4,59% moških in 3,91% žensk in leta 1962 4,83% moških in 4,13% žensk. Tudi, ko so upoštevali izostanke zaradi nege bolnega družinskega člana, ki se jih ženske poslužujejo veliko več kot moški, je razlika v korist ženskam še vedno očitna. Šele z upoštevanjem porodniških dopustov (ki pa jih ne moremo šteti kot bolezen), se odstotek odsotnosti žensk poveča toliko, da preseže odstotek moških. Toda, porodniške dopuste lahko točno predvidimo in zato v organiziranem podjetju zaradi njih ne more nastati nered. Po isti logiki tudi fantov ne bi sprejemali na delo, ker bodo za določen čas odšli iz podjetja služiti kadrovski rok.

Tudi utemeljitev, da so ženske, ko postanejo matere, manj produktivne, je zgrajena na pesku. Analize kažejo, da dosega poročene žene in še posebno žene z otroki, višjo storilnost kot dekleta, pa čeprav je njihovo breme zaradi družine včasih dvojno.

Vendar pa nam ti konflikti, ki nastajajo med zaposlenostjo žene in njeno obremenitvijo doma, ne smejo zamegliti dejstva, da je zaposlovanje žensk eden od elementov, s katerimi mora računati naša tekoča kot tudi perspektivna politika. Prav zato je še toliko bolj nujno, da jih naša družbena skupnost urejuje skladno s potrebami razvijajočega se gospodarstva. To pomeni, da pri programiranju kadrovske politike in pri politiki zaposlovanja ne smemo pozabiti na ženske, če hočemo ustvariti ravnovesje med obsegom in strukturo kadrovskega potreb in formiranjem strokovnih kadrov oziroma delovnih sposobnosti proizvajalcev.

N. LUZAR

in občani pred volitvami

vsem vsklajevalna. V republiški in Zvezni skupščini imamo po štiri zbornice delovnih skupnosti: gospodarski zbor, prosvetno-kulturni zbor, socialno-zdravstveni zbor in organizacijsko-politični zbor. V teh zborih so tudi predstavniki tistih področij, ki so predmet samoupravljanja, ki doslej v skupščini niso bila zastopana, čeprav so delovne organizacije v zdravstvu, prosveti in v drugih področjih glede samoupravljanja v bistvu v enakem položaju kot delovne organizacije v gospodarstvu. Ti zbori so izbrani po najpomembnejših področjih našega družbenega življenja glede na njih ključni pomen.

Torej, medtem ko bodo delovni kolektivi v gospodarskih organizacijah tokrat že tretjič izbrali in volili svoje zastopnike v predstavniške organe, bodo delovne organizacije z vseh področij prvič pred to nalogo. Dosedanje izkušnje bodo gospodarskim organizacijam nedvomno olajšale delo pri izbiri najboljših kandidatov za odbornike in poslance. V težjem položaju so delovne organizacije iz drugih področij. Prav zato se morajo

lotiti izbiranja kandidatov in dela v zvezi z volitvami s še večjo prizadevnostjo.

Volitve se bodo začele z zbori volivcev, praviloma po volilnih enotah na terenu oziroma z zbori delovnih ljudi v delovnih organizacijah, ki bodo že v prihodnjih dneh. Tu bodo izbirali kandidate za odbornike in za poslance. Razen tega lahko predlaga kandidata tudi skupina volivcev (50 za občinsko skupščino, 100 za republiško). V zbor delovnih skupnosti občinske skupščine volijo in so lahko izvoljeni delovni ljudje, ki so zaposleni oziroma članjeni v delovnih organizacijah na območju občine in imajo splošno volilno pravico, nadalje so lahko izvoljeni člani organov upravljanja v delovnih organizacijah, delovnih skupnostih in združenjih delovnih organizacij in pa funkcionarji sindikatov in drugih družbeno-političnih organizacij. O izbiranih kandidatih bodo nato volitve, in sicer bomo 24. maja letos najprej volili odbornike in zbor delovnih skupnosti občinskih skupščin; kmetje, ki so člani kmetijskih zadrug in člani

njihovih gospodarstev, pa bodo v ta zbor volili 26. maja. Volitve bodo po skupinah — gospodarska, kulturno-prosvetna, zdravstveno-socialna skupina in skupina delovnih ljudi, ki so zaposleni v državnih in družbenih organizacijah ter društvi — volišča bodo v posameznih delovnih organizacijah, v katerih je zaposlenih najmanj 25 ljudi.

V nedeljo 26. maja bodo nato volitve v občinske zbornice občinskih skupščin. S tem bosta izvoljena oba zbornice občinske skupščine. Te skupščine bodo izvolile odbornike okrajnih skupščin — vsaka občinska skupščina voli najmanj enega odbornika v okrajno skupščino — in pa poslance v vse zbornice Zvezne in republiške skupščine, in sicer izmed kandidatov, ki so jih izbrali zbori volivcev oziroma zbori delovnih ljudi. Odborniki okrajne skupščine in poslanci zborov delovnih skupnosti Zvezne in republiške skupščine bodo s tem dokončno izvoljeni. Po občinskih skupščinah izvoljene poslance za Republiški zbor in Zvezni zbor pa bodo morali še dokon-

ZADREGA

Menda se zadrega na Vrhnikih počasi, a zato toliko bolj vztrajno bliža svojemu vrhu. Vse samo zaradi tistih nesrečnih, odprtih kravjih hlevov. Če bi takrat vedeli, ko so ljubljanski strokovnjaki že pripravljali načrte in ko so hleve še gradili, koliko preglavic jim bodo povzročili, bi bržčas Vrhničani nekoliko odločneje posegli vmes. Tako pa ... hlevi so zgrajeni in ljubljanski strokovnjaki so zadovoljno ugotovili:

— Mi smo svoje opravili. Zdaj pa naj samo še vaš kolektiv odloči, da boste krave privezovali v odprte hleve.

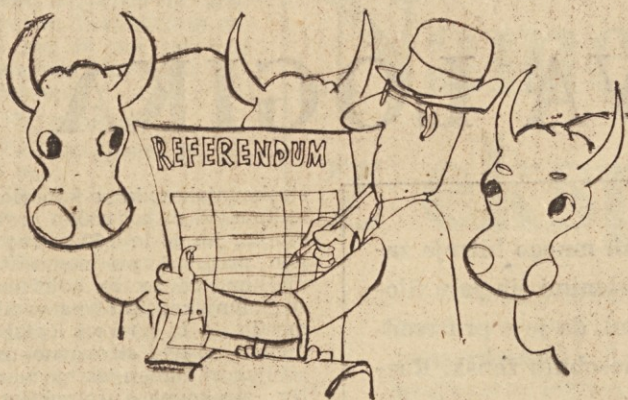
Toda odločiti, pomeni tudi nositi polno odgovornost za vse tisto, kar se bo zgodilo kasneje. In zato je Vrhničanom vse skupaj začelo po malem smrdeti. Pomislekov pa je bilo čedalje več.

— Mi naj odločimo in mi naj seveda potem nosimo vse posledice, če se odprti hlevi ne bodo obnesli! In vso škodo naj nosi samo naš kolektiv! A če bo prihodnja zima spet tako ostra kot letošnja? Bodo krave zdržale v odprtih hlevih? Kdo nam to lahko zagotovi? O tem ljubljanski strokovnjaki molčijo. Mi pa naj seveda odločimo!

Pomisli in spet novi pomisleki, nezaupanje pa narašča in z njim vred tudi zadrega Vrhničanov. Hlevi so namreč dograjeni.

Kaj zdaj? Kako se rešiti iz te zadrege?

Morda pa bi Vrhničani ubrali zlato srednjo pot. Tako, kot so jo ljubljanski strokovnjaki. Zdaj na poletje, ko noči niso več tako hladne, naj bodo krave v odprtih hlevih. Nič hudega se jim ne bo zgodilo, če jim bo malce

pihljalo tja pod repe. Na zimo pa ... na zimo naj vse te liske, šeke, ali kako se jim že pravi, same odločijo, ali bodo še naprej vztrajale v odprtih hlevih ali ne. In če bodo preživele zimo, bo tako vse v najlepšem redu, če pa ne, potem bodo krave pač same krive, da so pocrkale. Saj so se tako odločile. Niti ljubljanskim strokovnjakom niti Vrhničanom pa ne bo mogel nihče niti lasu skriviti.

DOKUMENT

Jože Srpan, ki je 28 let delal na žagi, šele zdaj ve, kako važni so uradni papirji.

Takrat, ko so ga hoteli iz gaterista degradirati v gozdnega delavca — deset let bo tega — je žagi pokazal fige in se oprijel kmetovanja. Odpustnice ni zahteval, upravi se pa najbrž ni videlo potrebno, da ga pismeno obvesti o disciplinskem odpustu.

Lejte — in zavoljo tega zdaj ne more dokazati, da je bil gaterist. O, priče se najdejo, čeprav je njegovih vrstnikov že precej pod zemljo, sedem križev pač vsakdo ne učka kakor Srpan, ampak papirja ni. Tistega, kjer je to črno na belem dokazano.

Srpan ga ne more imeti, ker ga nikoli ni dobil, na žagi pa so ga odslovili, češ da ga ni v arhivu.

Mislil je, stara glava, da bo na občini bolje opravil. »Pravijo, da lahko dobim nekaj pokojnine, če dokažem...«

»Imate delovno knjižico in odpustnico?«
Stari je sukal svoj zviženi klobuk v rokah in povedal vso svojo štorijo. Verjeli so mu, kar je rekel, in dobro

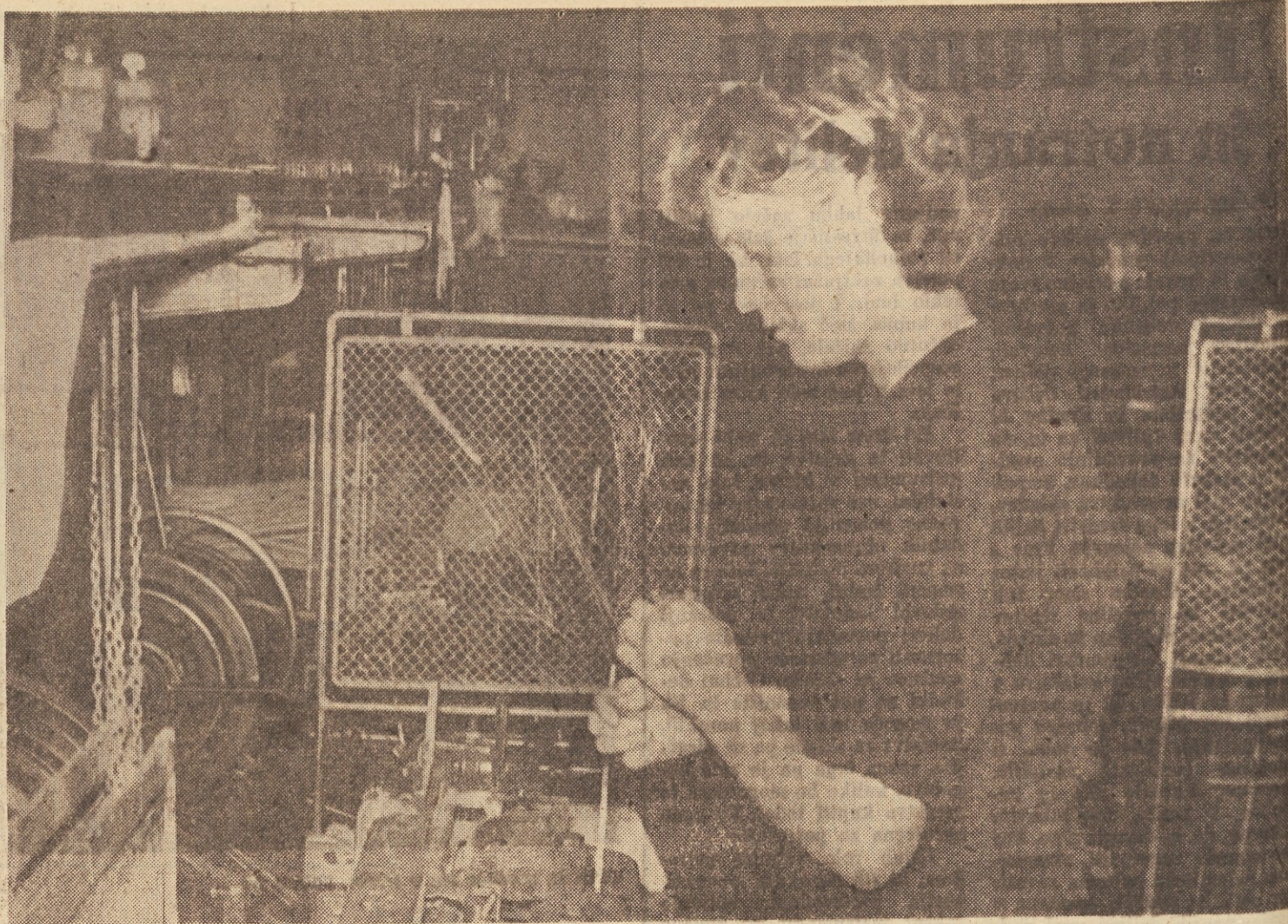
se mu je videlo, da mu verjamejo. V slovo so mu pa rekli, naj »stopi« v Ljubljano, tja na Republiški zavod za socialno zavarovanje, da mu daje izpisek iz njegovega zavarovalnega kartona.

Od veselja, da vendarle ni prišel čisto zaman na občino, se je šele zunaj sponnil, da bi najbrž tisti izpisek lahko tudi poslali iz Ljubljane. Tule z občine bi zavodu napisali pismo, pa bi mu prihranili pot. Sama pot ga pravzaprav ni zaskrbela, ampak pisarne. Če človek vse življenje dela na žagi in njivi, še prav govoriti ne zna s tistimi, ki sučejo pero. Posebno o nekakšnih izpisanih kartončkih ali kako so mu že naročili na občini.

Na občini takrat niso več mislili na Srpana, ampak na veliko pomembnejše reči...

H KRONIKI TEDNA SO PRISPEVALI:

1. Obrat kmetijskega posestva Barje, Vrhnika. — B. SAMARIN
2. ObLO Cerknica — MARIOLA KOBAL

SPREGOVORILI SO NEPOSREDNI PROIZVAJALCI

Pogovori o proizvodnih sestankih v kranjskem »Tekstilindusu«

Nekaj dni sem hodil po »Tekstilindusu«, se pogovarjal z ljudmi na različnih delovnih mestih, od direktorja do tkalke, in iz teh razgovorov poskušal izluščiti, kaj in kakšni so njihovi proizvodni sestanki, za katere pravijo, da so nekak prehod k neposrednemu samoupravljanju. Sedaj namreč na teh sestankih le še razpravljajo in predlagajo, čez čas pa bodo že tudi sklepali in odločali.

Sicer pa poglejmo, kaj pravi predsednik centralnega delavskega sveta, tovariš Janez Božičevič: »Centralni delavski svet je prepustil obratnim delavskim svetom, da razpravljajo in odločajo o proizvodnem planu ekonomske enote, o načrtu proizvodnih stroškov, o obračunu stroškov proizvodnje in poslovanja, o povečanju produktivnosti. Sklepajo in odločajo tudi o organizaciji dela v ekonomski enoti, o nakupu osnovnih sredstev in rekonstrukcijah, predpisujejo pravilnike o delitvi osebnih dohodkov, skratka, odločajo o delu in življenju ekonomske enote. Centralni delavski svet ni več varuh, ki bi spremljal in nadziral delo obratnih svetov. Toda kljub temu smo ugotovili, da še vse preveč ljudi samo dela pri strojih, a ne razpravlja in ne odloča. Ugotovili smo, da niso krivi delavci sami, ampak dejstvo, da so bili o gospodarjenju v ekonomskih enotah premalo informirani.«

»Čutili smo potrebo, da bi vsak delavec čimveč vedel o proizvodnji, njeni kvaliteti in seveda tudi o osebnih dohodkih. Na predlog kolektiva ekonomske enote plemenitilnica I je centralni delavski svet sprejel sklep, naj bodo v vseh oddelkih v začetku vsakega meseca, ko so znani vsi rezultati poslovanja prejšnjega meseca, »proizvodni sestanki.« pripoveduje namestnik sekretarja tovarniškega komiteja ZKS.

Vprašanje pa je, če ti sestanki zadostujejo za dobro samoupravljanje. Gibanje proizvodnje, njenih stroškov in kvalitete bi morali delavci zasledovati vsak dan, saj le tako bi lahko vplivali nanjo. Če so slabo delali ves mesec, potem je to v naslednjem nemogoče nadoknaditi.

STROKOVNI KADER ČUTI MNOGO VEČJO ODGOVORNOST

Vodje ekonomskih enot in ves strokovni kader porabijo sedaj precej časa, da pripravijo material za proizvodne sestanke. Četudi so nekateri izračuni zamotani, jih morajo delavcem tako prikazati, da jih razumejo. Inženir Pogačnik pripoveduje: »Na zadnjem sestanku sem popisal vso tablo, da bi delavcem prikazal, koliko bo imelo

podjetje od tega, ko novi stroji poskusno obratujejo in bomo plačali družbi zato manj obveznosti.«

Prepričan pa sem se, da ne gre samo za vprašanje, temveč za utemeljene zahteve, za premišljene predloge, katere si beležijo in na drugem sestanku dajejo pojasnila, kaj so naredili.

Delavci so strokovnjake opozorili na mnogo stvari, katerih ti do sedaj niso videli.

Na mizi vodje ekonomske enote predjavnica I sem videl zapisnik teh sestankov, na njem pa vse polno pripomb. Tovariš Marjan Striša pravi o tem: »Zbrali smo vse pripombe, predloge in mnenja, sedaj pa jih postopoma skušamo rešiti.«

Na zadnjem sestanku so delavci zahtevali, naj uredimo: vodo za kopanje, prevoz delavcev z dvigali ob končanih izmenah, naredimo nekaj manjših sprememb na strojih. Vse to je že urejeno. Sedaj, ko delavci vidijo, da njihove pripombe in predlogi niso naleteli na gluha ušesa, so se začeli na sestanke pripravljati.

Sprva smo morali še »vleči« iz ljudi, sedaj pa so spregovorili in znajo biti zelo kritični in tudi samokritični. Zaradi tega čutimo strokovnjaki še večjo odgovornost do dela.«

Pa k temu še nekaj primerov.

V predilnici je bilo »ozko grlo« proizvodnje na »raztezalkah«. Stroji so dobri, kakšnih stalnih okvar ni bilo. Vzrok je torej pri tistih, ki tem strojem strežejo! O tem so govorili na enem izmed sestankov, na drugem pa so že lahko ugotovili, da so od dneva javne obravnave delavke na »raztezalkah« stalno presegle normo. Odpadne preje v »Tekstilindusu« ne vržejo proč, pač pa jo ponovno predelujejo. Koši za smeti so bili vedno skoraj prazni, v preji pa ste lahko našli vse mogoče odpadke. Delavka, ki dela na tem delovnem mestu, je morala najprej odstranjevati te odpadke, šele nato je lahko opravljala svoje delo.

Na sestanku kolektiva je prišla s polno košaro takih odpadkov, jih pokazala sodelavcem, od katerih je marsikdo zardel — danes pa že mnogo več delavcev meče odpadke v koše, ki so jih postavili v ta namen.

BORBA ZA KVALITETO

»Naši osebni dohodki niso odvisni samo od kvantitete, temveč v mnogočem od kvalitete. Kriteriji so tu zelo ostri, ostre so pa tudi razprave.«

Ob vprašanju kvalitete se namreč vse ekonomske enote povežejo spet v celoto. Predilnica daje prejo tkalnici, tkalnica blago plemenitilnici. Vsaka eko-

nomska enota se brani sprejeti blago, ki ima več napak kot dopuščajo normativi, ker ve, da bo potem trpel tudi njen sklad osebnih dohodkov.

Pa so v pravilnik o delitvi čistega dohodka napisali tudi to, da ekonomska enota, ki je izgubila del sklada osebnih dohodkov zaradi slabe kvalitete izdelkov druge ekonomske enote, lahko zahteva od te enote povračilo oziroma nadomestilo.

»Odkar imamo te sestanke, ugotovljamo, da ne raste samo proizvodnja, ampak da se boljša tudi kvaliteta.«

»USTVARJAMO MILLJONE PA NIČ NE DOBIMO!«

V plemenitilnici pripovedujejo: »Pri nas se da ogromno prihraniti. Barvila so zelo draga, pa že majhen prihranek znesse veliko. Za prihranek na materialu je nekdanji premijski pravilnik določal tudi premije. Tako smo pred dobrim letom dobili pavšal osmih tisočakov, kar je zneslo za celo ekonomsko enoto nekaj nad tri milijone dinarjev. Koliko smo pa prihranili! Samo od 17. junija lani so v barvni kuhinji prihranili že 51 ton barv, kar bo zneslo ob letu okrog sto milijonov dinarjev.«

Sedaj pa pravijo, da je zelo težko ugotoviti, kdo ima več zasluga za prihranek, da je zelo težko izdelati normative, ki bi se stalno spreminjali in da se ne bi nikomur zamerili, nas za prihranek ne stimulirajo več!«

Nekateri v podjetju še vedno mislijo, da stimulacija ni potrebna? No, drugi poznajo nje ne pozitivne plati in pravijo, da je treba ekonomske enote in vsakega posameznika čimbolj stimulirati za večjo proizvodnjo, za boljše kvaliteto in za zmanjšanje proizvodnih stroškov. Nekaj primerov, ko so zmagali oni prvi.

Ze pred meseci so kupili stroj, ki bo nadomestil kar šest klasičnih kotlov za kuhanje tiskarskih zgotil. Na stroju so precej popravili, ga usposobili za delo, a sedaj stoji. Zakaž? Zato, ker niso napravili ali kupili navadne kadi, ki je stroju potrebna! To je v kolektivu povzročilo že mnogo burnih razprav, pritožujejo se na vse strani, pa nič.

»Za tiskarsko barvo uporabljamo lončene vrče, ki pa so zelo slabe kvalitete. Porabimo jih petkrat preveč. Sklenili smo, da bomo poskusili z vrči iz nerjavvečega jekla in smo poslali naročilo mehanični delavnici. Čakamo na izvršitev naročila, zivimo od obljub, dan za dnem pa nam pokajo lončeni vrči, v tem pa vidimo, kako mečemo denar proč.«

Delitev dohodka, organizacija proizvodnje, borba za čimboljšo kvaliteto so teme razgovorov v kolektivu, ki mu lahko verjamemo, da ne bo ostal pri tem, ampak bo iskal nove poti za nove notranje odnose in za sprostitve pravic.

VLADO ERJAVSEK

Delovni kolektivi!

Počitniška skupnost

»Simonov zaliv«

IZOLA

vabi vse zainteresirane delovne kolektive k udeležbi kot so-investitorje pri nadaljevanju izgradnje našega počitniškega naselja

UDELEŽITE SE LAHKO PRI GRADNJI HIŠIC V CELOTI ALI POSAMEZNIH SOB

Gradnja hišic se vrši na podlagi že odobrenih načrtov in obstoječega gradbenega dovoljenja.

Vse zadevne informacije dobite na Upravi skupnosti v Izoli

UPRAVA

ALFA IN OMEGA JE ČLOVEK

VAL SOCIALIZACIJE LETOS Z VSO SILO BUTA V VASI. IZVEDENCI SO UGOTOVILI, DA SO NOVI GOSPODARSKI OBJEKTI IN MEHANIZACIJA DRUŽBENEGA SEKTORJA KMETIJSTVA SAMO NA POL IZKORIŠČENI, KER JE 81% OBDELOVALNE ZEMLJE ŠE VEDNO V ROKAH ZASEBNIH KMETOV. NADALJE JE UGOTOVLJENO, DA SE Z MODERNO OBDELAVO ZEMLJE ZNATNO POVEČAJO HEKTARSKI DONOSI, S STROJI PA SE DA KMETOVATI SAMO NA VELIKIH, ZAKROŽENIH KOMPLEKSIH. ARONDACIJE, DOLGOROČNI ZAKUPI IN ODKUPI ZASEBNE ZEMLJE SO ZATO NA DNEVNEM REDU. DRUŽBENEMU KMETIJSTVU SO LETOS ODOBRENI KREDITI ZA ODKUP 304.608 HEKTAROV ZEMLJE. IZCRPATI JIH MORA DO KONCA LETA...

POTEK IN REZULTATI PODRUŽBLJANJA ZEMLJE PA SO ODVISNI OD LJUDI. OD TISTIH, KI AKCIJO ORGANIZIRAJO IN IZVAJAJO, IN OD LASTNIKOV ZEMLJE, KI JE PREDVIDENA ZA ARONDACIJO. PROTI PRIČAKOVANJU PONEKOD NI VEČJIH TRENJ MED NJIMI. PRIHAJA PA TUDI DO DROBNIH ČLOVEŠKIH TRAGEDIJ, PREDVSEM TAM, KJER POZABLJAJO, DA JE ALFA IN OMEGA VSEGA ČLOVEK. TUDI TISTI, KI ŽIVI NA VASI.

Takrat, ko so na Dolenjskem urejali prve nasade hmelja, je moja mrzla teta odvihrala k predsedniku kmetijske zadruge in mu žugala s košenimi, od zemlje počrneli rokami:

»Mislite, da lahko pometate z menoj, ker sem vdova? Najlepšo njivo naj dam za tisti vaš onega, kje si pa s pametjo? Sin mi je padel v partizanih, drugi je bil v hosti in v logarju, ne boš rekla, da nisem ničesar žrtvovala za državo, njive vam pa ne dam. Še rodil se nisi, ko sem cele dneve pregarala na njej. Pod traktor se vam vržem, če mi jo vzamete.«

Pa še zdaj živi. Čeprav na tisti njeni najlepši njivi, nadvse lepo uspeva hmelj. V zameno je namreč dobila enako njivo bliže doma.

»S tole svojo naduho ne bi več mogla na ta dolgo (ne reče več najlepšo) njivo, je že kdo ve kolikokrat ponovila. «Ko bi le hoteli vse moje flike takole arondirati.«

Drobec vaše vsakdanjosti, kjer ima preračunljivost glavno besedo. Skrb za udobno in lepo sedanost in prihodnost. Ljubezen do zemlje, tako povzdignjena lastnost slovenskega človeka, se umika novejšim spoznanjem Starejši, osamljeni kmetje celo ponujajo kmetijskim zadrugam zemljo. V zameno zahtevajo pravzaprav malo: samo skromno preživino kot dopolnilo tistega, kar jim bo dajala ohišnica.

Toda zemlje, ki bi jo naše kmetijske organizacije lahko dajale zasebnim kmetom v zameno, je zmeraj manj. Razen tega se večina ne more obvezati, da bo starejšim iz lastnih sredstev izplačevala rento.

Zemljo pa morajo že letos dobiti. Družbena skupnost to zahteva. In rešitev?

Tu pa se začenejo tisti drobni osebni problemi, nepotrebni in nujni konflikti med družbenimi in individualnimi interesi, do katerih ne bi smeli ostati brezbrizni, če priznavamo, da je alfa in omega vsega, kar počnemo, vendarle človek. Pa naj živi na kmetih ali v industrijskem središču.

Takole mi je rekel neki Belokranjec: »Bi bila ti zadovoljna, če bi ti proti tvoji volji odšteli na roko 500.000 dinarjev za zemljo in ti rekli, naj te otroci pomagajo vzdrževati, ko bo ta denar pošel. Če z ženo še tako skromno živiva, nova čez tri leta suha, sin pa zasluži manj ko trideset tisoč na mesec. Še zanj in za družino ni zadosti, pa naj se mu še midva obesiva na rame?«

Pa je dober kmet. Kaj naj bi mu odgovorila, ko pa vem, da mu kmetijska zadruga ali gospodarstvo po zakonu ne sme izplačati več za posestvo kot trikratni znesek letnega katastrskega dohodka in kvečjemu tretjino več. V Beli krajini znaša to 80.000 din do 120.000 din na hektar.

Tega ne bi napisala, če bi šlo za osemiljen primer. Tako pa moram dodati, da nekatere občine ta problem bolj človeško rešujejo: v žalski, jeseniški, škofjeloški in kranjski komuni dajejo socialno ogroženim ostarelim kmetom, ki so odstopili zemljo socialističnemu kmetijstvu, mesečno po 12.000 dinarjev rente. Ni veliko, vendar gre, če imaš hektar ohišnice, kjer lahko vzrediš vsako leto po enega prašiča in tele in prodaš okoli 2000 litrov mleka. Od kod torej dobijo sredstva za izplačevanje rent? Iz kmetijstva in gozdarstva. V rodovitnejših ravninskih predelih sme občinski ljudski odbor uvesti dodatno dohodnino, ta vir dohodkov služi zdaj tudi za izplačevanje omenjenih rent.

V vseh občinah ni mogoče tako pomagati starim kmetom. Ne glede na to, da na primer črnomeljska, zagorska ali litijska občina zaradi slabih pogojev za kmetijstvo in njegovih dohodkov kratko malo ne morejo uvesti dodatne dohodnine, s katero bi reševali socialne probleme kmetov, se občinski ljudski odbori in kmetijske organizacije lahko vprašajo:

»Ali nismo mi samo izvajalci družbenega načrta, ki predvideva socializacijo vasi? Zakaj naj s mi rešujemo probleme, ki nastajajo pri realizaciji tega načrta?«

Ko sem se s predsednikom republiškega sindikata kmetijskih delavcev

pogovarjala o tem, je temu pritrdil in še dodal:

»Odposlali smo že predloge o splošnem pokojninskem zavarovanju kmetov. Če smo odvetnikom in obrtnikom priznali delovno dobo za nazaj, čeprav takrat niso bili socialno zavarovani, naj velja to še za kmete. Tudi za tiste, ki so že vse svoje moči izčrpali v kmetijstvu.«

Po mnenju republiškega odbora nima smisla, da kmetom na roko odštevamo denar za odkupljeno zemljo. Nekaj ga bodo razdelili svojim otrokom, pa čeprav za televizorje ali fičke, nekaj ga bodo sami porabili in čez par let bodo pokljukali na občinska vrata. Po ustavi je vsak državljan socialno zaščiten. Če se sam ne more preživljati, ga mora preživljati skupnost. Denar naj bi nalagali in sklad za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje kmetov. Že letos bi za oboje zbrali težke milijarde, ki jih je skupnost namenila za odkup zemlje, kmetijske organizacije pa naj bi postopoma po primernem režimu odplačevale skupnosti kredite za odkupovanje zemlje. Kako, to je stvar temeljitega premisleka, vsekakor pa jih odplačevanje ne bi smelo tako obremenjevati, da bi zavrla končni cilj podružbljenja: pocenitev kmetijskih pridelkov, mesa in mleka.«

To je ena stran medalje. Razmeroma najbolj boleča, ker prizadeva predvsem stare ljudi, ki si ne morejo sami pomagati. Na srečo je kmetij z osamljenimi ostarelimi kmeti pri nas samo okoli 10.000.

Kar se tiče druge strani medalje, kako izvajati podružbljenje zemlje, si občinski ljudski odbori ne morejo oprati rok. Niti kmetijske organizacije.

V navodilih Sekretariata Izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo o izvajanju arondacij z datumom 17. decembra 1960 piše:

»Dosedanje izvajanje arondacij je pokazalo, da tako kmetijske organizacije kakor upravni organi okrajnih in občinskih ljudskih odborov pri izvajanju arondacij ne upoštevajo dovolj zakonitih predpisov, jih večkrat nepravilno uporabljajo oziroma jih izvajajo preveč administrativno, brez potrebne politične priprave na terenu. Posledica tega je, da arondacije pogosto ne dosežejo svojega namena oziroma izvedba povzroča drugostopenjskim organom obilo nepotrebnega dela.«

V zapisniku s posvetovanja predsednikov sindikalnih podružnic in predsednikov delavskih svetov kmetijskih posestev in zadrug, ki nosi datum 28. marec 1963, pa berem:

»V novih arondacijskih predelih ni več zemlje, ki bi jo dali zasebnim kmetom v zameno. Namesto da bi podružbljenje politično pripravili in predvideli, kaj bo s kmeti, ki so še sposobni za delo, ponekod arondacije prepuščajo arondacijskim komisijam, izvede jo enostavno pravnik. Zaradi suhoparnega pravnškega reševanja nastajajo velikokrat nepotrebni novi problemi.«

Ko sem pozneje zaprosila inženirja Miheliča, ki je o tem diskutiral, za podrobnejša pojasnila, je nejevoljno rekel:

»S kmeti se ni lahko bosti, zato so arondacije in odkupe skoraj povsod prepustili pravnikom. Spravnega vidika se zadeve še kolikor toliko v redu rešujejo, s človeškega in političnega pa

ne. Pravnik potegne svoj honorar, problem pa ni urejen. Veliko mlajših kmetov izgubi svo zemljo, kmetijska posestva pa jih nočejo zaposliti, češ da imajo dovolj delavcev. Ne upoštevajo, da so kmečki ljudje vajeni delati ne osem, ampak dvanajst pa tudi šestnajst ur in da zanje ne bi bilo treba graditi stanovanj, kakor za priseljence. Razen tega bi se zmanjšala fluktuacija, ki slabo vpliva skoraj na vseh kmetijskih posestvih na produktivnost. Če imajo danes dovolj delavcev, ali jih bo dovolj tudi jutri? Končno pa — zakaj ne bi tudi v kmetijstvu začeli selekcionirati kadra? Skozi tožimo o premajhni strokovnosti delavcev, zdaj, ko se nam ponujajo kmečki fantje in moške, pa naj jih odslavimo?«

Očitki ne letijo na kmetijsko zadrugo v Dobrovi. Ta je ravnala razumno in človeško, ko je urejala velik plantažni nasad sadnega drevja. Nekateri kmetje so ji odstopili skoraj večino svoje zemlje. Med njimi mlajši gospodarji. Toda že ob razgovorih o tem je bilo sklenjeno, da se mlajši ljudje zaposlijo na plantaži. In to je tudi obveljalo. Devet nekdanjih zasebnih kmetov je dobilo delo, poleg tega je zadruga že dve zimi zapored organizirala zanje strokovne tečaje, s katerimi si niso pridobili samo papirjev o priznani polkvalifikaciji, ampak tudi znanje, ki je potrebno v naprednem sadjarstvu. Predvidevajo pa še tečaje za pridobitev kvalifikacije in dodatnega znanja.

Človeško poskuša urejati vprašanje kmečkih ljudi tudi Kmetijsko gospodarstvo Barje. Najprej so analizirali

socialno sestavo prebivalstva na zemljiščih, ki so predvidena za podružbljenje. Na podlagi te analize so ugotovili, kako bo podružbljenje zemlje vplivalo na posameznega kmeta, kdo bo socialno ogrožen, če ne dobi v zameno druge zemlje, kolikim ljudem je treba zagotoviti delo v socialističnem sektorju kmetijstva. Za kmete, ki bi jih odkup zemlje ogrozil, so predvideli njihovo robu družbenih kompleksov. Ti jo za gotovo dobijo.

Na splošno pa niti občinski ljudski odbori niti družbeno kmetijstvo ne mislijo naprej. Saj še perspektivnih programov ni za celotna občinska območja (v ljubljanskem okraju sta ga izdelala šele Domžale in Kamnik), da bi kmetje vedeli, kako se bo širil socialistični sektor, ali imajo perspektive, da ostanejo še naprej kmetijci — družbeni ali zasebni — ali pa naj si poiščejo delo drugje.

Morda je vse to krivo, da vsaj zasebni kmetje zelo malo investirajo v svoja posestva, v modernizacijo proizvodnje. Tudi tisti, ki bodo ostali izven perspektivnega območja družbene proizvodnje...

Roko na srce:

Negotova prihodnost vsakogar zmede in skrbi. Kmetje se v tem razlikujejo od tovarniških delavcev in uslužbencev ali od ljudi v družbenih službah. Dovedite jim, da socializacija kmetijstva tudi njim obeta večjo blaginjo, kako naj besedam verjamejo, če bodo to občutili morda šele čez leta? Če jih zdaj silimo v tovarne, ne da bi jim priznali delo v kmetijstvu v službeno dobo? Če jim ne pustimo niti z zakonom o izkoriščanju zemljišč dovoljene ohišnice?

Vse to se dogaja. In še to: naj s podružbljenjem zemlje povečamo naval na tovarne, kamor prihaja v Sloveniji letno okoli 6000 mladih ljudi s podeželja, ko hkrati ugotavljamo, da je v tovarnah preveč in v kmetijstvu premalo delavcev?

Posebno vprašanje je tudi, če je planirano podružbljenje zemlje v vseh občinah ekonomsko opravičljivo. Direktor neke zasavske kmetijske zadruge je med štirimi očmi rekel:

»Iz izgub bomo šli v nove izgube. Zaradi arondacijskega plana in nerealno predimenzionirane izmolžišča ustvarjamo takšne komplekse družbenih zemljišč, da je z enega konca do drugega 20 kilometrov.«

Sama pa dodajam še, da so zasavski kmetje večidel vrtničarji. Če bi se dosledno ravnali po predpisih, ne bi šla zadruga iz izgub v nove izgube in ne bi zavoljo prisilnega odkupovanja oziroma prodaje zemlje (kar se na splošno dela, čeprav je docela nezakonito!) nastali novi — vrtničarji.

Obstaja pa še tretja stran medalje. To so polproletarci. Tem arondacijske komisije — pravijo jim lovci na hektare in honorarje — zasežejo vso zemljo. Še ohišnice jim ne pustijo.

Če so že zaposleni, jih to udari; toda končajo se samo privilegiji, ki jih proletarci niso deležni.

Bolj kruto je, če je ob zemljo upokojenec z majhnimi prejemki ali delovni invalid. S šestimi pa tudi z desetimi tisočaki invalidnine ali pokojnine en sam človek komaj živi, kaj šele družina. Do zdaj jim je zemlja dajala tisto, za kar jih (še) prikrajšuje zakon o pokojninskem zavarovanju.

Ti upokojenci polproletarci so tako zbegani kakor stari onemogli kmetje, ki jim renta še ni zagotovljena. Na okrajne arondacijske komisije dežujejo pritožbe, vsaka po svoje rešuje te drobne človeške probleme, ki bi jih lahko uredili že v občinah, če ne bi arondacije prepuščali pravnikom.

V ekspozeju nove zvezne ustave je tov. Kardelj dejal:

»Nova ustava ne ovekoveča nikakršnega hierarhičnega odnosa med individualnim in družbenim interesom, marveč vzpostavlja njuno medsebojno odvisnost.«

Velika misel, ki velja tudi za kmetijstvo. MARIOLA KOBAL

• RUDNIK ZAGORJE:

RAZPRAVA o ključnih vprašanjih

Zadnje nedeljo je bil v Stekleni dvorani Delavskega doma v Zagorju ob Savi občni zbor sindikalne podružnice zagorskih rudarjev. Ena izmed najbolj aktualnih tem v lanskem letu v kolektivu zagorskih rudarjev je bila vsekakor razprava o pravih delovnih pogojih čistega dohodka in o delitvi osebnih dohodkov. Toda ob tem je prišla do izraza miselnost nekaterih, da je mogoče reševati vse probleme le z zvišanjem osebnih dohodkov. Udeleženci občnega zbora so jasno naglasili, da je mogoče doseči večje osebne dohodke le ob večji produktivnosti in proizvodnji.

Ceprav lani zagorski rudarji — zaradi objektivnih težav — niso dosegli predvidenih planskih nalog, so bili dosežki kljub temu ugodni. Ogenj v jamah na obratu Orlek, rekonstrukcijska dela na separaciji in še nekateri drugi vzroki so vplivali na delno zmanjšanje proizvodnje, saj je bilo od predvidenih 700.000 ton premoga nakopano 684.300 ton premoga, oziroma 40.700 ton več kot v letu 1961. Ta proizvodnja je bila dosežena pri 6,4% nižjem staležu zaposlenih. Zaradi tega jasno izhaja, da je bila večja proizvodnja dosežena ob večji storilnosti. Rudniška storitev se je lani — v primerjavi z letom 1961 — povečala za 16,2% oziroma

od 1.371 tone na delavnik na 1.594 tone na delavnik. Ob tem so bili doseženi tudi ugodnejši finančni rezultati, neto osebni dohodki pa so se povečali od 28.769 din v letu 1961 na 34.296 din v letu 1962 oziroma za 19,2%. Povečali pa sta se tudi ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Pomembne uspehe pa je dosegel kolektiv zagorskega rudnika tudi v izvozu, saj je bilo izvoženo v Avstrijo in Italijo skupaj 11.140 ton premoga v vrednosti 110.509 dolarjev. V prvih dveh mesecih letos pa so zagorski rudarji že izpolnili tudi letošnje izvozno nalogo z izvozom 7375 ton premoga v vrednosti 76.485 dolarjev.

Medtem ko so lani dosegli pomembne uspehe v proizvodnji, povečanju storilnosti in izvozu, pa je mogoče ugotovljati vrsto slabosti predvsem glede izostankov zaradi bolezni in zaradi neopravičenih izostankov. Zaradi bolezni je bilo lani izgubljenih 35.322 delovnih dni oziroma 11,4% več kot v letu 1961, čeprav je bilo število zaposlenih manjše za 6,4%. Zaradi nesreč pri delu je bilo izgubljenih 19,8% manj delovnih dni kot v letu 1961. Zaradi izgubljenih dni zaradi bolezni in nesreč pri delu je bilo izgubljenih 70.465 ton premoga oziroma nekaj nad 329 milijonov dinarjev. Lani so zabeležili 6043 izgubljenih dni zaradi neopravičenih izostankov z dela, kar pomeni nekaj nad 40 milijonov dinarjev izgube.

V razpravi so udeleženci občnega zbora opozorili, da bo treba v prihodnje posvetiti kar največjo pozornost odnosom v kolektivu, delu sindikalnih odborov, da bodo več razpravljali o proizvodnji, produktivnosti in znižanju stroškov, izobraževanju članov kolektiva, še posebej pa organov delavskega samoupravljanja. -k-

• STORE:

Slabo gospodarjenje z zaščitnimi sredstvi

Kolektiv Železarne Store se je v minulem letu uvrstil med tiste, ki najbolj skrbijo za higiensko tehnično varstvo pri delu in ki je imel najmanj nezgod v primerjavi z nezgodami v tovrstni dejavnosti v vsej državi. Toda kljub doseženim uspehom je vendarle nezgod še kar precej. V minulem letu se je poškodovalo pri delu 145 zaposlenih, 20 delavcev pa se je poškodovalo na poti v službo ali iz službe. Zavoljo tega je bilo izgubljenih 2656 delovnih dni, izgubljen je bil bruto produkt v višini nad 38 milijonov dinarjev.

Delavski svet je ob zaključnem računu razpravljal o tem, ali so dosedanja sredstva, potrošena za higiensko tehnično varstvo pri delu (nad 33 milijonov dinarjev) res pravilno potrošena. Ugotavljal je, da na nekaterih delovnih mestih slabo gošpodarijo z zaščitnimi sredstvi. Sklenil je, naj pristojni organi v bodoče strožje nadzorujejo razdeljevanje in uporabo zaščitnih sredstev in nadzorujejo tudi, kakšna je kakovost novih zaščitnih sredstev. J. M.

• KAMNIK:

Potrebno je poklicno usmerjanje mladine

S posebno razstavo o poklicih so konec marca v Kamniku zaključili mesec poklicnega usmerjanja mladine. Aktivnost družbenih organov na tem področju pa ni bila omejena le na ta mesec. Že konec lanskega leta je namreč Zavod za zaposlovanje v Kamniku organiziral vrsto razgovorov, predavanj in posvetovanj za učence in njihove starše. Na 13 predavanjih je sodelovalo več kot 1100 učencev in 151 staršev. V februarju letos so člani zavoda obiskali osemletke v Kamniku in Domžalah in imeli razgovore o političnem usmerjanju. Na nekaterih šolah pa so formirali tudi komisije za poklicno usmerjanje mladine.

Hkrati so učencem razdelili tudi ankete z vprašanjem: »Kam po končani osemletki oziroma obveznem šolanju?«.

ki je dala zelo zanimive podatke.

Na območju zavoda bo končalo letos šolsko obveznost 855 učencev, od tega končuje 8. razred le 55%. Po končanem šolanju v osemletki namerava v uk 19% vseh učencev, zaposliti se želi okoli 21%, pouk na osnovni šoli pa bo nadaljevalo 15%, ostali pa so se odločili za šolanje na srednjih šolah.

Glede na možnosti, ki so na območju obeh občin v pogledu prostih učnih delovnih mest, pa so posebej zanimivi odgovori o željah tistih učencev, ki so se odločili za uk. Med fanti se jih je kar 24 odločilo za poklic avtomehanika, 19 za ključavnikarja. To sta, kot kaže, najbolj priljubljena poklica. Med dekleti pa sta na prvem mestu poklica šivilja in trgovska pomočnica.

Anketa je pokazala, da so med željami mladine in možnostmi ter potrebami po posameznih poklicih na območju kamniške in domžalske občine precejšnja neskladja. Medtem ko je za poklic mizarja prostih 27 delovnih mest, so izrazili svoje želje za izučitev tega poklica le 4 učenci, za zidarje pa po trenutnih podatkih na razpolago 13 mest, želelo pa bi se izučiti le 5 učencev itd. Ali obratno, pri dekletih je 20 želj za izučitev poklica šivilje, trenutno pa imajo v Zavodu registrirano le eno prosto mesto.

Prav ti podatki znova potrjujejo, kako potrebno je usmer-

jati mladino in jo seznanjati z delom najrazličnejših poklicev, ki jih mladina še vedno ne pozna dovolj. Znatno delež k temu je prispevala tudi razstava o poklicih, na kateri je bilo prikazanih okoli 150 poklicev v 19 strokah. (-lj)

• RADOVLJICA:

Pri volitvah bodo upoštevali načela rotacije

Občinski sindikalni svet je pred dnevi skupno z občinskim odborom SZDL v Radovljici organiziral posvetovanje v zvezi s pripravami na volitve novih občinskih organov. Na posvetovanjih, ki so se jih udeležili predsedniki DS in sindikalnih podružnic posameznih delovnih organizacij, so tudi sklenili, koliko naj bi štel bodoči zbor delovnih skupnosti Oblo Radovljica. Predvidevajo, da bodo izvolili v zbor delovnih skupnosti 55 odbornikov in prav toliko v občinski zbor. Od 55 mandatov odpade na industrijsko dejavnost 26, ostalih 9 naj bi izvolili iz organizacij in ustanov.

Takoj po teh posvetovanjih so sklicali posebne sestanke sindikalni odbori v posameznih podjetjih. Ti so že razpravljali o kandidatih, o katerih naj bi na zbore volivcev v aprilu mesecu dokončno odločali. Skoraj v vseh volilnih enotah v

industriji bodo predlagali po dva kandidata.

V nova občinska zbora nameravajo kandidirati čimveč mladine in žensk. V dosedanjem ZP ni bilo niti ene ženske ali mladince (to je verjetno redek primer v Sloveniji). Prav tako predlagajo, da bi po načelu rotacije obnovili dosedanje občinske vodstvo oziroma da bi znova kandidiralo le 10 do 15% prejšnjih odbornikov.

Volitve novih občinskih organov naj bi bile v drugi polovici meseca maja. Zbore volivcev in predvolilne sestanke pa bodo začeli sklicevati od 10. aprila dalje. Z omenjenimi posvetovanji, ki so jih imeli po sektorjih, to je v Radovljici, na Bledu in v Bohinju, se je v radovljiški občini pričela predvolilna dejavnost. N. B.

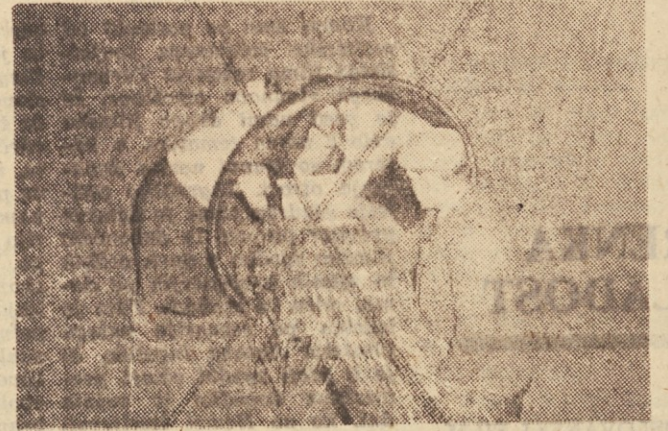
• JESENICE:

Prepočasna gradnja stanovanj

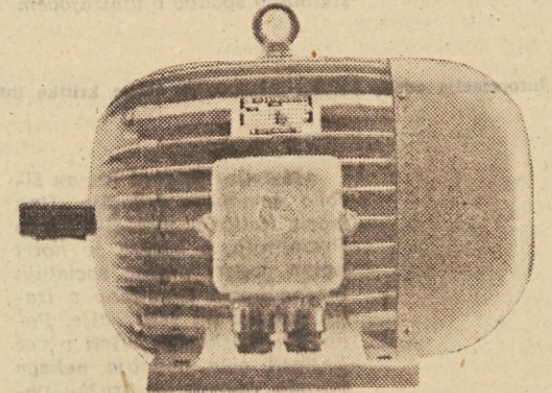
V jeseniški občini so bili te dni zbore volivcev, tako na terenu kot tudi v delovnih organizacijah. Udeleženci so obravnavali družbeni plan in proračun občine za leto 1963. V razpravah so analizirali tudi gospodarjenje v minulem in letošnjem letu, predvsem pa gospodarjenje nekaterih delovnih organizacij, kjer ne dosegajo najboljših gospodarskih rezultatov. Nekateri delovne organizacije na primer letos ne dosegajo predvidenih gospodarskih rezultatov, druge pa imajo večmilijonske izgube. Izrazil primer je gospodarjenje v Komunalnem servisu, kjer ugotavljajo 15-milijonsko izgubo. Tudi v Vodovodu ne gospodarijo najbolje. Sredstva, vložena v gostinstvo (pol milijarde v minulem letu), niso izpolnila obetanih pričakovanj in tako je razvoj turizma in gostinstva v Gornjesavski dolini še vedno v nekem mrtvilu.

Volivci se tudi niso zadovoljili s pojasnili, kako so trošena sredstva za stanovanjsko izgradnjo. Na ta račun je bilo izrečene precej kritike, predvsem pa, da je gradnja stanovanj prepočasna, saj je vsak dan več proslincev za stanovanje. Volivci so tudi predlagali, naj bi vendarle že enkrat uredili preskrbo z vodo in uredili kanalizacijo.

Elektrifikacija kmetijstva rešuje pomanjkanje delovne sile. Nabava električnega motorja je najbolj smotrna naložba v gospodarstvu

ELKO električni motor vas reši takega težaškega dela

Novi ELKO trofazni motor, tip T 112 M 4, 5,5 KM, 1430 obr./min.

Ta motor je prenosljiv in lahko služi za pogon več strojev na vsakem gospodarstvu od slamoreznice, žrnelj, cirkularke, črpalke do mlatilnice itd. Zaradi kvalitetne izdelave, lahke montaže, enostavnega posluževanja, predvsem pa zaradi primerne cene, se je naš ELKO motor uveljavil poleg zvenceh imen konkurenčnih podjetij na domačem tržišču in v Evropi in v prekomorskih deželah.

Zahtevajte tudi vi ponudbe pri naših predstavnih ali v tovarni

ELEKTROKOVINA
MARIBOR

Delovne skupnosti — Sindikalne podružnice

POCITNIŠKA SKUPNOST

Občinskega sindikalnega sveta
LJUBLJANA-CENTER

NUDI ČLANOM VAŠEGA DELOVNEGA KOLEKTIVA
PRIJETNO LETOVANJE V:

- KRANJSKI GORI
- PORTOROŽU
- SAVUDRIJI
- OMIŠLJU
- SELCAH PRI CRIKVENICI
- SALI — DUGI OTOK in
- VODICAH PRI ŠIBENIKU

Cene dnevne oskrbe so ugodne — Posebni avtobusni prevozi v obe smeri

Cena dnevne oskrbe je od 850 do 1050 dinarjev

Nadaljnje informacije dobite pri

POCITNIŠKI SKUPNOSTI
OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA
LJUBLJANA-CENTER, Dalmatinova 4, tel.: 32-033/335

IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV • IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV • IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV •

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
JESENICE

Ali nam je vseeno, kako gospodarimo?

Občinski ljudski odbor sklicuje v daljših razdobjih zbere volivcev proizvajalnih skupin v gospodarskih organizacijah. Takšne zbere volivcev smo imeli v naši železarni v ponedeljek, 1. aprila, na dnevnem redu pa je bila razprava o družbenem planu in proračunu Oblo Jesenice. Znano je tudi, da je namen teh zborov volivcev, da oblastni organi, to je Občinski ljudski odbor, seznanjajo volivce z gospodarjenjem v občini, pri tem pa je zaželeno, da volivci tudi aktivno sodelujejo v razpravi.

Toda skoraj ne morem verjeti, da med volivci — proizvajalci v gospodarskih organizacijah

in tudi na terenu za zbere volivcev ni ustreznega zanimanja in da kljub tako pestri problematiki vlada takšno mrtvilo. Ob slabo obiskanih zbore volivcev lahko postavimo vprašanje: »Ali nam je res vseeno, kako gospodarimo, kajti v tej problematiki je treba gledati tudi perspektivo podjetij ter njihovega napredka. Vsekakor morajo biti proizvajalci zainteresirani, kako bomo razdeljevali dobrane vsakodnevne dela in kako bomo skrbeli za vsestranski napredek.

Ob takšnem stanju bi bila naloga politične organizacije, da objektivno oceni današnje stanje, morda tudi bolj kritično kot je bilo to v navadi doslej. Nekaj resnice je v tem, da pogosti sestanki, ki so bili včasih dobro obiskani, niso več v praksi. Toda za obravnavanje tako pereče problematike, kot je gospodarjenje v komuni in podjetjih, pa bi morali imeti na razpolago več časa. Res je tudi, da volivci ob raznih prilikah razpravljajo o številnih vprašanjih in zaradi slabe informiranosti take razprave prehajajo v navadno kritizir-

stvo. V ilustracijo naj omenim takšne razprave okrog gradnje zdravstvenega doma na Plavžu, kajti še danes ne vemo, ali bo prevelik ali premajhen in deljena mnenja o tem vprašanju imajo tudi nekateri vodilni ljudje, četudi so seznanjeni s samim načrtom bodočega zdravstvenega doma. Volivci tudi niso dobro obveščeni o krajevnem samoprispevku ter o plačevanju regresa za mleko in dotaciji državnemu kmetijskemu posestvu v Poljčah. Vsa ta in podobna vprašanja narekujejo, da poiščemo ustrezno obliko obveščanja volivcev. Zdi se mi, da je premalo, če sklicujemo zbere volivcev na terenu ali v gospodarski organizaciji samo takrat, kadar je treba dobiti soglasje volivcev oziroma občanov ob sprejemanju nekaterih načrtov, odlokov itd. Če bomo naše volivce seznanjali sproti z gospodarskimi in drugimi problemi v komuni, potem bodo zbore volivcev in druge oblike obveščanja dovolj zanimive in ne bo več treba dvakrat ali celo večkrat sklicevati zbere volivcev zaradi slabe udeležbe. S. M.

Kmečki glas

- tednik za našo vas

praznuje letos 20-letnico svojega obstoja, zato izhaja v povečanem obsegu

Namenjen je kmetijskim proizvajalcem, ljudem, ki živijo na vasi, in tistim, ki se kakorkoli ukvarjajo s preobrazbo naše vasi, obravnava pereča kmetijska in druga vprašanja, objavlja prispevke s področij gospodarskega, družbenega, političnega in kulturnega življenja naše vasi, spremlja zgodovinske dogodke v razvoju kmečko-delavskega gibanja. Poleg tega ima še posebne rubrike:

- svet in mi, od tu in tam,
- zdravniški nasveti,
- oddaja za našo vas,
- humor, križanke, zanimivosti,
- radio, televizija, foto, mali oglasi,
- roman, črtice itd.

vse to in še marsikaj za 1000 dinarjev na leto!

ZA TISTE, KI VPLAČAJO NAROČNINO DO 30. APRILA LETOS — PA ŠE VELIKO NAGRADNO ZREBANJE!

GRENKA MLADOST

JUGOSLOVANSKI FILM
»NEVARNA POT«

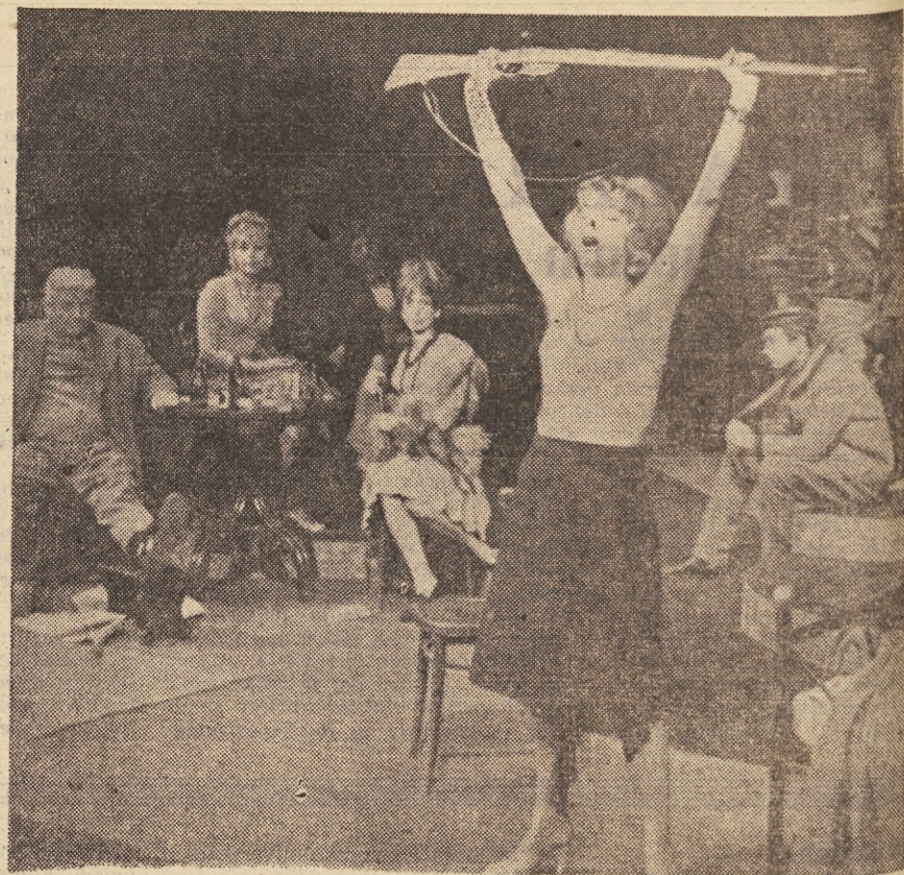
Komaj smo se poslovili od mojstrskega izdelanega sovjetskega filma režiserja Tarkovskega »Ivanovo otroštvo«, že je pred nami drugo filmsko delo z vojno tematiko, v katerem so glavni nosilci dogajanja otroci. Zagrebško podjetje »Jadranski film« je namreč pravkar posnelo in dokončalo filmsko zgodbo o dveh dečkih in njihovih hrepenenjih po domu, miru in svobodi. Film je izdelan po scenariju našega pisatelja Antona Ingoliča, ki je v svoji zgodbi oživel pretresljive dogodke iz vojnih dni, ko so Nemci izseljevali naše ljudi, jih zapirali, preganjali in prisilno udomačevali v Srbiji, Bosni, Šleziji in drugod. Scenarist je želel oživetiti simbolno zgodbo o umirajočem

očetju, ki ga ozdravi živa voda, in jo prenesti v okolje nemškega taborišča, kjer umira slovenska deklica Milica. Vročica želja, da bi še enkrat jedla rdeča jabolka z domačega vrta, izpodbudi njena prijateljca, da pobegneta iz taborišča in se napotita proti domu, kjer zorijo rdeča jabolka. Njuno dolgo, naporno in nevarno pot skozi Češko in Avstrijo spremljajo najrazličnejša doživetja, polna otroške brezskrbnosti, ganljive sproščenosti in grozljivosti. Taka so srečanja z »volkom«, ki ju spremlja in brani, srečanje s Čehinjo, ki so ji Nemci ubili moža in dva sinova ter v blaznosti sprejema oba begunca kot svoja, pa srečanje z avstrijskimi vojaškimi begunci, nečloveškim

šoferjem, ki ju preda Nemcem, in končno srečanje z domačim Bregom.

S simbolično osnovo daje scenarij precej izraznih možnosti, ki pa v delu na žalost niso izpovedane. Film je realna podoba časa, v katerem se rušijo vsa, pa tudi otroška spoznanja o lepem, srečnem in brezskrbnem otroštvu. Režiser Mate Relja je izkoristil predvsem razgibano okolje ter usmeril svoje sile v igro obeh dečkov. Oba, tako Marinko Čosić kot Zlatko Kovačić, sta otroško razgibana in naravna in sta s svojo sproščenostjo pripomogla, da se film lahko uvrsti med solidnejše izdelke domače ustvarjalnosti.

I. B.

Duša Počkajeva (v ospredju) je vrsti svojih kreacij lahkoživk pridružila še Meg, ki je plastična, življenjsko pristna, niansirana in izdelana, da bi jo lahko šteli morda v vrh njenih tovrstnih kreacij.

ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene

NOVI PRATOLINI

VASCO PRATOLINI:
»METELLO«

»Metello« je prvi roman široko zasnovane trilogije »Una storia italiana« pisatelja Vasca Pratolinija, s katero je hotel avtor podati prežet socialnih in družbenih premikov v Italiji nekako od 1880 dalje. Podobnih poizkusov, zajeti v več knjigah cela obdobja nekega naroda, razrede ali družbe, poznamo v svetovni književnosti mnogo. Spomnimo se le na Balzaca, Galsworthija, Tolstojca... Pratolinijev tekst, vsaj kolikor lahko sklepamo po Metellu, ni eno izmed tovrstnih vrhunskih del, gotovo pa bo v mnogočem, kot se pač dogaja z vsemi le na videz drobnimi rečmi, več prispeval k poznavanju časa, kot marsikaka zgodovinska knjiga.

Metello, otrok brez staršev, zdrav in močan po duhu in telesu, postane zidar v Firen-

cah. Spremljamo njegovo bedno otroštvo na kmetih, kjer se drobna lirika prepleta s kruto stvarnostjo italijanskega kmeta najemnika, spremljamo njegovo mladeniška leta, polna spoznanj, izkušenj in doživetij, kakršne prečkajo pot tisočem v Metellovi domovini, in spremljamo Metella moža delavca, ki se zaveda samega sebe in svojih pravic. Živi na prelomu stoletja in sodi v razred, ki dviga svoje glave in se prične boriti za pravice. Anarhisti, prvi socialisti, prve delavske zbornice, stavke, ki propadejo in stavke, ki dosežejo svoj cilj. Res male so, toda prav te na prvi pogled male stavke, v katerih sodeluje Metello in nam jih avtor opisuje s toplim realizmom in posluhom za človeka, vsakega posameznega človeka in tudi

za celotno družbo, so ustvarjale in ustvarile v Italiji v istem času temelj današnjemu delavskemu razredu. Zato je tudi Metello, glavni junak romana, v resnici le predstavnik svojega razreda in se zgublja v široki množici vrstnikov. Tako ko prebereš Pratolinijev tekst, nimaš občutka, da si povsem spoznal Metella. Spoznal pa si nekaj več. Firenške zidarske delavce v Metellovem času.

Knjiga je izšla pri Cankarjevi založbi v Ljubljani v zbirki Sodobni roman, prevedel jo je Ivan Skušek. Lep prevod, povprečna oprema (morda je Mihelič v svojih opremanih vse preveč enak v škodo celotne zunanje podobe knjig Cankarjeve založbe) in tisk s skladovnico tiskovnih napak.

ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene

Novo v studiu ljubljanskega radia

ROMEO, JULIJA
IN DRUGA
SVETOVNA VOJNA

Ko smo zadnji torek na ljubljanski radijski postaji poslušali dramatisacijo novele češkega pisatelja Jana Otčenášeka: Romeo, Julija in tema, si nismo mogli kaj, da bi je ne skušali primerjati z dramatisacijami za gledališče, za film in televizijo. Dejstvo je namreč, da nam doslej nobena teh dramatisacij ni dala niti približno tako celovite podobe, kot je to uspelo avtorju s svojo proslavljeno novelo, ki so jo takoj po izidu prevedli v deset jezikov, kar med drugim gotovo kaže vrednost tega teksta.

Režiser in scenarist filmske adaptacije nista bila docela zvesta avtorjevi noveli, poudarek v filmu je bil predvsem na zunanjem dogajanju, kljub temu pa je nastal dokaj dober film, ki je dobil nekaj priznanj tudi v tujini.

Dramatisacijo za gledališče je napravil avtor sam. Preteklo gledališko sezono smo jo lahko videli uprizorjeno na deskah Mladinskega gledališča v Ljubljani. Enotno mnenje kritikov je bilo, da avtorju tokrat ni uspelo prikazati zunanjskega, niti notranjega dogajanja v ta-

ki meri, kot v noveli sami.

Radijsko dramatisacijo je pripravil dramaturg radia Emil Smasek, ki si je za cilj postavil tisto, česar druge dramatisacije niso uspeli prikazati. Šlo mu je predvsem za notranje dogajanje obeh glavnih igralcev. Iz zgodbe, ki prikazuje maturanta Pavla in židovsko dekletce Ester, trenutno režiser v Zidinjce ter ljubezen med Pavlom in njo ter tragičen konec, je v dramatisaciji za radio bilo prikazano predvsem notranje dogajanje med obema junakoma. Ostalo, stare praške hiše, v katerih se je skrivala Ester s svojimi malimi, a nadvse zanimivimi ljudmi, vse to pa je okvirna zgodba, ki pa je v dramatisaciji za radio bila potisnjena v stran. Tako so ostali tudi stranski liki neobdelani, pa naj gre tu za krojača ali njegovega pomočnika, za slikarja ali hitlerjanca. V dramatisaciji jim je Smasek določil mnogo pre malo teksta, tako da si tisti, ki novele niso prebrali ali videli filma, niso mogli ustvariti do ločnejše slike teh ljudi. Ta neenotnost v tekstu pa delu škoduje, ker ga razbija.

Oba glavna igralca, Danilo Benedičič in Alja Tkačeva, nista uspela ustvariti vtisa, da je to res zgodba mladih ljudi. Kljub možnostim, ki jima ga je nudil še sam tekst, ni prišlo do značilnih občutenih prehodov in glasovnih skokov, ki so tako značilnih za mladoletnike. Morda je res, da med poklicnimi igralci trenutno ni kreatorjev, ki bi lahko obe vloge odigrali v tonu osemnajstletnika. Toda vprašanje je, zakaj si režiserka ni pomagala z mlajšimi močmi, morda s študenti z Igralske akademije. V tem primeru bi uprizoritev lahko mnogo bolj pristno zazvenela.

Poleg Danila Benedičiča in Alje Tkačeve, ki jo poznamo že kot Ester iz predstavi Mladinskega gledališča, so v drami Romeo, Julija in tema, nastopili še Jože Zupan, Aleksander Valič, Boris Kralj in Tone Homar. Kljub skoposti teksta, ki jim je bil vsakemu od teh namenjen, so iz njega potegnili kar največ.

Delo je režirala Maša Slavčeva, ki ni uspela premostiti nekaterih obrtniških pomanjkljivosti dramatisacije.

JANEZ GOVC

ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene kritike informacije ocene

Dvoje hrepenenj v dveh baletih

»LEPA VIDA«
IN »KITAJSKA PRAVLJICA«
V SNG MARIBOR

Mariborsko uprizoritev baletov »Lepa Vida« in »Kitajska pravljica« po glasbi Vilka Ukmarja in Krešimira Baranoviča v koreografiji in režiji Ika Otrina je toliko uspela, da se nam zazde pripombe, češ da Maribor ne potrebuje svojega baletnega ansambla in samostojnih baletnih predstav zares nevezdrna. Postavitev pa le ni bila tako močna (zlasti v drugem delu), da bi nam bilo nerazumljivo, kako se je ta misel sploh mogla poroditi. Težko je pač prejemati podporo zunanjih činiteljev, če ne pokažeš resničnega umetniškega hotenja nekaj dati in povedati ter sposobnosti to hotenje tudi uresničiti v taki meri, da ljudje začutijo, da si jim v resnici potreben.

Ker je mariborski ansambel majhen, je morebiti čisto prav, da se tokrat ni lotil več-

jega baleta, ampak dveh krajših, v zunanjih sredstvih skromnejših, zato pa notranje toliko bolj poglobljenih baletnih del. Vsebinsko ju veže motiv hrepenenja, ki spravi Lepo Vido v barko brez krmila, deklico Sončni žarek v »Kitajski pravljici« pa k iskanju rumene rože, simbola sončne radosti in sreče. Koreografsko je Lepa Vida bolj uspela od Kitajske pravljice. Motilo pa je neurejeno valujoče Morje — s tkanino prekrit baletni zbor, ki je učinkoval kot rekvizit oziroma prikrivanje tehnične nezmogljivosti ansambla in ne kot del plesnega dogajanja. Plesalec ali zbor plesalec naj bo sposoben izraziti valovanje morja ali čustev s plesnimi in ne s ceneniimi zunanjimi sredstvi. Najmočnejši baletni gibi so bili plesi zamorca, (močno vidno posnemanje najvidnejših

efektov plesne tehnike skupine Marthe Grahamove), ki jih je najzrelejši in najbolj naddarjeni plesalec mariborskega baletnega ansambla Albert Likavec tudi izvrstno odplesal, nato ples dveh španskih parov in Vidin ples, ko si ob prazničnem pritrkavanju zvonov obupno zaželi nazaj domov. Šibkejši so prizori v krogu Vidinjskih domačih, na španskem dvoru, prizori z morjem in zaključni prizor, ko je v največji meri prišla do izraza izrazna nevezdrnost glavne plesalke Branke Verdnic.

Koreografsko in plesno dokaj šibko »Kitajsko pravljico« so kot prazno vrečo držali pokonci glasba, razkošni kostumi in uspeła scena. Škoda da niso končnega vtisa, ki ga ima gledalec predno zapusti dvorano, prepustili »Lepi Vidici«.

MAJA LEVSTIK

SMEH, KI IZPOVEDUJE

Ob uprizoritvi Behanovega »Taleca«
v Drami SNG v Ljubljani

Naj je irski pisatelj Brendan Behan še tako samosvoja osebnost, ko srečamo, na odru njegovega »Taleca«, se povsem nehote domislimo Brechta in se posebej »Beraške opere«. Podobnosti obeh del v številu nastopajočih oseb, njihovih poklicih, družbeni pripadnosti, komedijska kompozicija teksta z mnogoštevilnimi songi, so le zunanje podobnosti, ki še nikakor ne pomenijo, da gre za neposreden vpliv enega avtorja na drugega, za posnemanje, ali celo da bi bila zmanjšana vrednost pozneje nastalega dela. Gledalec jo pa opazi, čeprav hkrati tudi takoj spozna, da je Behan ironično smešni prikazovalec življenja in da nosi v sebi misel o neskončnem kaosu na tem svetu, o brezsmiselnosti in brezizhodnosti, ne da bi zagovarjal kakršnekoli filozofske ideje — tudi filozofijo absurda ne, ne da bi karkoli predpostavil ali napovedoval. Vsekakor je Behanov »Talec« v današnjem tako raznolikem idejno-nazorskem gledališkem ustvarjanju zanimivo, tudi dobrodošlo delo, vprašanje pa je, koliko se lahko z njim strinjamo. Mislim, da ni treba več, kot da se vprašamo, kakšno bi bilo naše življenje, če bi vsi mislili in videli tako, kot Behan in že imamo odgovor na dlani. Ne, Behanova brežhodnost ni za naš čas. Morda niti ne bi našla poti na tako številne velike odre, če bi se »Talec« ne ponášal s tolikšnimi drugimi odlikami. Njegova komičnost izvira iz značjev junakov, ki so povsem realne, močno v svojem okolju zasidrane figure, psihološko in družbeno jasno opredeljene. Delo ima oni topli prizvok zdrave tragičnosti na eni in nesmišelnosti na drugi strani, ki sta tako neposredni in življenjski, da človek zlahka pozabi na Behana pesimista in vidi pred seboj zgolj podobo resničnega sveta.

Behanovega »Taleca« poživlja za nas še ena, nad vse zanimiva okoliščina. Dejanje namreč, postavljeno v velemestno podzemlje majhne Irske, bi brez onega irskega kolorita pripovedi o majhnosti irske države, njene večne ekonomske, družbene in politične borbe s sosedo Anglijo (in vso to pripovedovanje je prežeto z iskrivim avtorjevim umom), mnogo izgubilo na svoji umetniško življenjski upravičenosti, pa naj bi bila realnost oseb in okolja še tako pristna. Tako je »Talec« za nas tudi nadvse izpovedajoči irski tekst.

V zanemarjeni krčmi, hotelu in bordelu, kjer stanujejo in se zbirajo cipe,

Igralci so se na splošno bolje izkazali kot igralci, manj pa kot pevci. Te ga bi pa ne mogli trditi za Dušo Počkajeva in Milo Kačičeva, katerih glas, interpretacija songov in sama igra so bile na tolikšni višini, da so nam nudili morda enkratni in edinstveni užitek. Duša Počkajeva je vrsti svojih kreacij lahkoživk pridružila zdaj še Meg, ki je plastična, življenjsko pristna, niansirana in izdelana, da bi jo lahko šteli morda v vrh njenih tovrstnih kreacij. In Mila Kačičeva s svojim zavidljivim humorjem, ki ni niti za hip pretiran! Ne moremo si zamisliti boljše gospodične Gilchrist. Končno še Stane Sever, prefinjeni, pokvarjeni irski patriot in bivši vojak in Aleksander Valič, malce slaboumni monsieur. Kaj jim naj očitamo? Preprosto navdušila sta nas.

Scena ing arch. Uroša Vagaje je bila lepa podoba zakotne beznice, temačna, pisana in vsebinsko polna. Songe sta skomponirala Srdjan Barić in Dario Božič.

ALA PEČE

Občinski
ljudski odbor

z vsemi svojimi mpožičnimi organizacijami

Šentjur pri Celju

K prazniku dela čestita vsem delovnim ljudem
kolektiv tovarne aluminijaste opreme
in priporoča svoje proizvode

»ALPOS«
ŠENTJUR PRI CELJU

TRGOVSKO PODJETJE
»KURIVO«

CELJE

KMETIJSKA ZADRUGA
CELJE

Okrajni
sindikalni
svet

Celje

z občinskimi sindikalnimi sveti:

CELJE	BREŽICE
LAŠKO	MOZIRJE
SEVNICA	SLOVENSKE KONJICE
SENTJUR	ŠMARJE PRI JELSAH
ŠOŠTANJ	VIDEM KRŠKO
ZALEC	

GOSPODARSKA
ZBORNICA

CELJE

MONTANA

RUDARSKO EKSPLOATACIJSKO IN RAZ-
ISKOVALNO TER INDUSTRIJSKO PREDELO-
VALNO PODJETJE
SENTJUR PRI CELJU

Avtobusni promet

Celje

Kmetijski kombinat
Žalec

SAMOSTOJNI OBRAT
»MESNINE«
CELJE — TEHARSKA 7

Trgovsko podjetje

TEHNO-MERCATOR

CELJE

PODJETJE NUDI POTROŠNIKOM NA VELIKO IN MALO:

- ELEKTROMATERIAL
- GRADBENI MATERIAL
- STEKLO
- BARVE

ZA CENJENA NAROCILA SE PRIPOROČA KOLEKTIV

GOZDNO
GOSPODARSTVO
CELJE

IFA

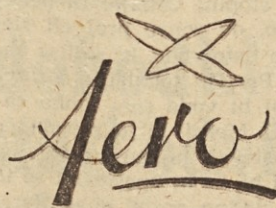
INDUSTRIJA FINOMEHANIČNIH APARATOV

CELJE — Kidričeva 5

POHIŠTVO

MIZARSKO PODJETJE

CELJE

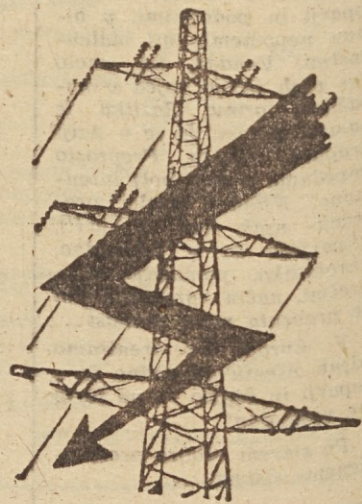
TOVARNA

AERO

CELJE

ELEKTRO-CELJE
CELJE

čestita vsem potrošnikom električne energije in poslovnim
partnerjem ob prazniku dela

DOM-EXPORT

TRGOVSKO IZVOZNO PODJETJE

Ljubljana — Mestni trg 24

PODJETJE ZA TEPECIRANJE
IN DEKORIRANJE

Tapetdekor

LJUBLJANA — TITOVA 51
TEL. 32-537

KOMUNALNO
PODJETJE

KAMNIK

UNIVERSALE

TOVARNA KLOBUKOV, SLAMNIKOV
IN KONFEKCIJE

DOMZALE

vam nudi svoje kvalitetne izdelke v bogati izbiri

Ključavničarstvo

Ljubljana,
Kamniška št. 41

Cestitkam se pridružuje delovni kolektiv

Tovare usnja, krzna,
konfekcije in lahke
obutve

SMARTNO PRI LITJI

PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE IZDELKE PO UGOD-
NIH CENAH.

LESNA INDUSTRIJA

LITIJA

Obrtna zadruga

SLAMNIK

MENGEŠ

C O L O R

tovarna barv in lakov

MEDVODE

VARNOST

podjetje za čuvanje ljudskega premoženja

LJUBLJANA, TRDINOVA 8

Uprava: 30-910 — Dnevna dežurna služba: 33-186 — Nočna
dežurna služba: 21-620

INDUSTRIJA POHIŠTVA

Kamnik

Industrija platnenih izdelkov

INDUPLATI

JARŠE, pošta Domžale

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

GROSUPLJE

RUDNIK KAOLINA ČRNA

ČRNA PRI KAMNIKU

Srečno!

Č
E
S
T
I
T
A
M
O
Z
A
P
R
V
I
M
A
J

Tovarna elektromateriala

ČRNUČE

Elektrosignal

PODJETJE ZA IZVOZ IN UVOZ, PROJEKTIRANJE,
MONTAŽO TER PROIZVODNJO ELEKTROOPREME,
NAPRAV JAKEGA IN ŠIBKEGA TOKA

Ljubljana

Delovni kolektiv širom po domovini po solidnosti in kvaliteti
svojih izdelkov in uslug znanega podjetja

Avtoobnova

LJUBLJANA
Bežigrad 11

ČESTITA VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN DELOVNEMU LJUDSTVU ZA PRAZNIK DELA 1. MAJ

Tovarna kovčkov
in usnjenih izdelkov

DOMŽALE

VATA

tovarna
sanitetnega
materiala

DOMŽALE

Tekstilna tovarna

Motvoz in platno

GROSUPLJE

GRADBENO PODJETJE

MEGRAD

LJUBLJANA, Celovška 134

Mestna plinarna

LJUBLJANA

Kemična tovarna Moste

LJUBLJANA — OB ZELEZNICI 14

PROIZVAJA PO SVETOVNO ZNANI KVALITETI,
V TUZEMSTVU PA PRODAJA PO NAJNIŽJH CENAH

- GLINICO
- ALUMINIJEV HIDRAT
- ALUMINIJEV SULFAT
- KALIJEV ALUMINIJ
- ZIVOSREBROV OKSID

BELINKA

tovarna
elektrokemičnih izdelkov

Šentjakob ob Savi
pošta Ljubljana

AVTOTEHNA

Zastopstvo tujih firm

LJUBLJANA, Celovška 38

COSMOS

inozemsko zastopstvo

LJUBLJANA, Celovška 34

Č
E
S
T
I
T
A
M
O
Z
A
P
R
V
I
M
A
J

Obrtno gospodarsko podjetje

Cvetličarne

LJUBLJANA — WOLFOVA 10

KOMUNALNO PODJETJE

MESTNA

VRTNARIJA

LJUBLJANA — CESTA NA ROŽNIK

Tekstilna tovarna Medvode

MEDVODE

OBRTHO PODJETJE

SLOGA

MOSTE PRI KOMENDI

SILVAPRODUKT

Ljubljana,
Dolenjska c. 38

INDUSTRIJSKO PODJETJE

TRIBUNA

LJUBLJANA — KARLOVŠKA 4

POHIŠTVO

Ljubljana, Predjamska ulica

TRGOVSKO PODJETJE

DELIKATESA

LJUBLJANA — WOLFOVA 8

Prporoča svojim potrošnikom: v lastni pražarni praženo kavo, izvrstne kavine mešanice in specialne delikatesne izdelke

TOVARNA ČEVLJEV

ALPINA - ŽIRI

čestita svojim sodelavcem in prporoča svoje kvalitetne izdelke

INDUSTRIJSKO PODJETJE

Trak-etiketa

Dežnik

TKANJE TRAKOV
IN TISKANJE TKANIN

LJUBLJANA,
ALEŠEVČEVA 12 in 14

ŽIRI

TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV

MIRNA

MIRNA NA DOLENJSKEM

Destilacija, tovarna likerjev, sadnih sokov, promet z vinom, pivom in gostinstvo

DANA

MIRNA NA DOLENJSKEM

Industrijski biro

podjetje za izgradnjo industrijskih objektov iz Ljubljane, Parmova 33, prevzema v izvedbo inženiringe, ki obsegajo izdelavo tehnične dokumentacije, nadzor in vodstvo nad gradbenimi in montažnimi deli, organizacijo dobave opreme ter preizkus izpolnitve jamstva dobaviteljev, vodstvo nad poskusnim zagonom in nad pričetkom rednega obratovanja objekta ter skrb za priučitev kadrov investorjev

PODJETJE ZA TOPLOTNE IZOLACIJE

TERMIKA

LJUBLJANA — KAMNIŠKA 25

Tel. 32-247, 36-306, 36-307

- Metalni in ključavničarski obrat, Ljubljana — Kamniška 25
- Tehnični biro za projektiranje izolacij v ladjedelništvu — Reka
- Obrat mineralne volne — Škofja Loka

- Obrat specialnih lesnih izdelkov za opremo ladjedelniških in drugih hladilnic — Poljane nad Škofjo Loko
- Poslovalnici Termike v Zagrebu in Beogradu

Občinski ljudski odbor
Ljubljana Moste - Polje

z vsemi svojimi množičnimi organizacijami

LIP

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE

RADOMLJE

Gozdno gospodarstvo

POSTOJNA

LESNA
INDUSTRIJA
»JAVOR«

PIVKA

Gozdno
gospodarstvo

S SVOJIMI OBRATI:

BISTRA, KAMNIK, LITIJA, RAVNIK, SKOFLJICA IN TRBOVLJE

LJUBLJANA
TRG VII. KONGRESA ZKJ 1

PROIZVAJA IN PRODAJA VSE VRSTE GOZDNIH SORTIMENTOV

Občinski ljudski odbor

GROSUPLJE

Z VSEMI SVOJIMI MNOŽIČNIMI ORGANIZACIJAMI

OBČINSKI SINDIKALNI SVET

KAMNIK

Č
E
S
T
I
T
A
M
O
Z
A
P
R
V
I
M
A
J

TAPETNIŠTVO

CELJE — MARIBORSKA 1

Zlatarna Celje

CELJE

ETOL

TOVARNA ESENC IN ETERIČNIH OLJ
CELJE

Obrtna delavnica

KLJUČAVNICARSTVO
IN VODOINSTALATERSTVO
SLOVENSKE KONJICE

DRAVINJSKI DOM

Trgovsko podjetje na drobno in debelo
SLOVENSKE KONJICE

Pohištvna industrija

GARANT

POLZELA

Tovarna volnenih odej
Škofja vas pri Celju

vam nudi vse vrste volnenih odej v kvalitetni izdelavi
in solidnih cenah. Se priporoča za cenjena naročila

HMEZAD

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE ZA IZVOZ HMELJA

ŽALEC

ZDRAVILIŠČE
DOBRNA

DOBRNA

Občinski
ljudski odbor

LAŠKO

z vsemi množični-
mi organizacijami

impol

Industrija metalnih polizdelkov

Slovenska Bistrica

IZDELUJEMO:

ALUMINIJ:

iz aluminija od 99 do 99,7% čisto-
sti

aluminij legure Al-Mn, Al-Mg-Si,
Al-Mg-Mn, Al-Mg-2, 3, 5

Al-Cu-Mg-Pb

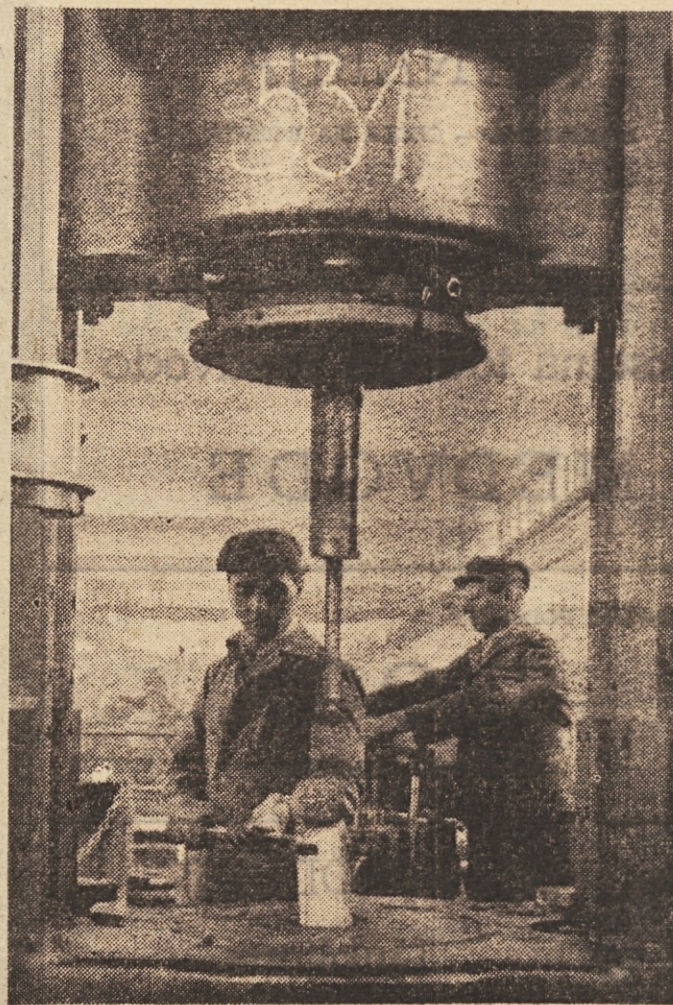
in avtomatske legure, in sicer:
pločevino, trakove in rondele

profile za vagono ter karoserijsko
industrijo ter za gradbeništvo — po-
lirane, anodizirane odnosno barvane
(eloksirane)

cevi in ostale profile (okrogle, šest-
oglate, ploščate)

aluminij vrvi (čiste) in aluminij-
jeklene vrvi (Al-Fe)

valjano in tegano žico

»METKA«

MEHANIČNA TKALNICA
CELJE

Kmetijska
zadruga

ŽALEC

Savinjska dolina

Kmetijska proizvajalna poslovna zveza žalec

Obrat Agroservis
Šempeter v Savinjski dolini

Tekstilna tovarna
PREBOLD

Podjetje
za impregniranje
lesa

HOČE

- PRIPOROČAMO NAŠE KAKOVOSTNO IMPREGNIRANE DROGOVE I' PRAGE
- O KVALITETI IN SOLIDNI IZDELAVI SE PREPRICAJTE SAMI

KOLEKTIV

FERROMOTO

GROSISTIČNO TRGOVSKO PODJETJE
MARIBOR — ULICA TALCEV 8

čestita vsem potrošnikom in vsem poslovnim prijateljem ter se še nadalje priporoča za cennjena naročila

DELOVNI KOLEKTIV

NIGRAD

PODJETJE ZA NIZKE GRADNJE
MARIBOR — STRMA, ULICA 8

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR MARIBOR-TABOR

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZMS
OBČINSKI KOMITE ZKJ

OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZVVI

IN OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

MARIBOR - TABOR

TOVARNA SUKANCEV IN POZAMENTERIJE

„teksta“

MARIBOR

čestita svojim dobaviteljem in odjemalcem ter priporoča svoje izdelke:
lanene sukance, bombažne večnitne sukance, šolsko prejo, svilene in bombažne lacet, keper in atlas trake, bombažne in svilene žakonet trake, bombažno in svileno pleteno in tkano elastiko

KOMUNA PROJEKT

Maribor, Partizanska 12

TOVARNA STROJEV

STROJNA
MARIBOR — LINHARTOVA 11

- PROIZVAJAMO:
 - motorna gonila
 - reduktorje
 - parne peči za pekarnice
- stroje po individualnih naročilih
- razne usluge

OBRTNO PODJETJE — GALVANIZACIJA

NIKROM

MARIBOR — KOROŠKA 128

PEKARSKO PODJETJE

PIRAMIDA

MARIBOR — TRG REVOLUCIJE 2

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE

Č
E
S
T
I
T
A
M
O
Z
A
P
R
V
I
M
A
J

Okrajni ljudski odbor
Okrajni odbor SZDL
Okrajni sindikalni svet
Okrajni komite ZMS
Okrajni odbor ZROP

Okrajni komite ZKS
Okrajni odbor ZB NOV
Okrajni odbor ZVVI

MARIBOR
HEROJA STANETA 1

Tovarna
umetnih
brusov

PROIZVAJA UMETNE BRUSE POD ZAŠČITNIM ZNAKOM

NA OSNOVI KERAMIČNE, BAKELITNE IN ŠELAK VEZI
PRIPOROČA SE S SVOJIMI KVALITETNIMI PROIZVODI

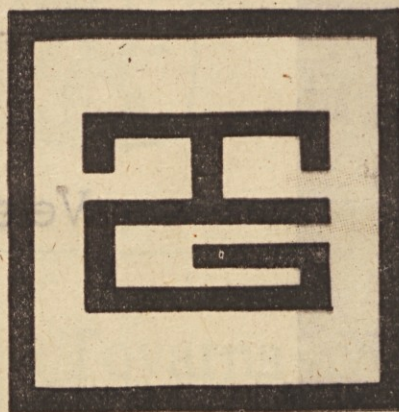
MARIBOR, Tržaška cesta 60

Komunalna banka
Maribor, Orožnova 2

Mestna hranilnica
Maribor, Trg Svobode 6

IN EKSPozITURA

- sprejemata hranilne vloge in otvarjata žiro račune privatnim osebam
- Hranilne vloge obrestujeta po 5% do 6% letno
- Tajnost hranilnih vlog je zajamčena
- Za obveznosti iz hranilnih vlog jamči federacija

PODJETJE ZA INŽENIRSKO TEHNIČNE GRADNJE

Tehnogradnje

Maribor

STRMA ULICA 10a, TEL.: 21-82, 23-37, 28-45

Projektira in izvaja vsa v inženirsko tehnično stroko spadajoča gradbena dela
Sedaj ima podjetje svoja gradbišča:
HE Ožbalt na Dravi
HE Kruščica — Senj
Most na Dravi v Mariboru
Most na Savi pri Zagrebu
Hotel Savinja v Mariboru
Poslovna hiša v Mariboru, Partizanska 5-7
Center strokovnih šol v Mariboru
Mednarodni omladinski center in hotel v Rovinju
Centralna organizacija na Pobrežju pri Mariboru

Delovnim ljudem
čestitamo
za praznik 1. maja

KOLEKTIV TEHNOGRADNJE

Občinski ljudski odbor
Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZMS
Občinski odbor ZB NOV
Občinski odbor ZROP

Občinski komite ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinski odbor ZVVI
Občinski odbor RK
in ostale organizacije

MARIBOR-CENTER Rotovski trg 1

Komunalni zavod
za socialno zavarovanje

MARIBOR - Sodna 15

AVTOBUSNI PROMET

MARIBOR
Tržaška 41

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI KOMITE ZKJ
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZROP

IN OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

MARIBOR — TEZNO

KOLEKTIVI OBRATOV GOSTINSKEGA PODJETJA

Nova Gorica, Maribor

želi obilo delovnih uspehov in se priporočajo s svojimi obrati

CENTER — Maribor, Tržaška 89
KMEČKI DVOR — Maribor, Tržaška 77
BREZJE — Maribor, Dupleška 49
PRI DRAVI — v Zg. Dupleku 5
NA POLJU — v Staršah 90
PRI LIPI — v Miklavžu 115
DOBRAVA — Maribor, Ptujška 186
OB POTOKU — v Hočah 12
VINOTOK — v Framu 82
PRI KOLODVORU — v Račah 206
PEKRSKI GROZD — v Pekrah
VESELI KMET — v Poljčanah
VESELI STAJERC — na Vrhovljah

K prazniku dela želimo vsem delovnim kolektivom mnogo uspehov pri realizaciji proizvodnih nalog

Obrtno podjetje

Karoserist.

Maribor — Tržaška c. 118

Vršimo manjša in generalna popravila na vseh vrstah karoserij, izdelujemo vse vrste specialnih karoserij

ELEKTRO — MARIBOR MESTO

OSKRBUJEMO Z ELEKTRIČNO ENERGIJO POTROŠNIKE NA OBMOČJU MESTA MARIBORA
PROJEKTIRAMO, GRADIMO IN VZDRŽUJEMO ELEKTRIČNO MREŽO IN HIŠNE PRIKLJUČKE

OBRITNO PODJETJE

»KOVINAR«

MARIBOR — MELJSKA C. 27

IZDELUJEMO:

Ključavničarstvo: vse vrste oken in vrat, balkone, ograje, razne mreže, jeklene konstrukcije, strojno opremo, parne kotle in sušilne naprave z opremo, izlozbe in portale iz aluminija.

Kleparstvo: vse gradbeno in galanterijsko kleparstvo, strelovode, razne ventilacijske in odsesalne naprave, pokrivanje streh vseh izvedb, izolacijo cevododov, polaganje podlita in različne varjene izdelke iz juvidurja in drugih plastičnih mas.

Kovaštvo: listnate vzmeti za avtomobile, razne transportne vozičke, ročno kovane odkovke, umetniško kovane izdelke.

KOLEKTIV

Obrtno konfekcijskega podjetja »VEZENINA«

MARIBOR — JURČIČEVA 8

se priporoča z izdelki — ženska in otroška oblačila posteljno perilo

sindikalni in drugi prapori vse vrste zastav razne strojne in ročno vezane turistične atrakcije

GOSPODARSKA ZBORNICA

Maribor, Cafova 7

Splošno
gradbeno
podjetje

Konstruktor

Maribor, Sernčeva ulica 8

INDUSTRIJSKO PODJETJE

»MLIN-TESTENINE«

MARIBOR, MELJSKA CESTA 19

— Veletrgovina —

Koloniale

MARIBOR, Jurčičeva 5

Kolektiv časopisnega podjetja

Mariborski tisk

Maribor, Kopališka 6

Grafično predelovalno podjetje

»EMBALAŽA«

MARIBOR
Meljska 86

KOLEKTIV SE PRIPOROČA ZA CENJENA NAROČILA
KVALITETNA IZVEDBA — HITRA IZDELAVA IN UGODNI POGOJI

VELETRGOVINA S PREHRAMBENIM IN INDUSTRIJSKIM BLAGOM

NUDIMO V SVOJIH PRODAJALNAH
VSO PREHRAMBENO IN OSTALO BLAGO
PO ZMERNIH CENAH

ZA CENJENA NAROČILA
SE PRIPOROČA KOLEKTIV

VELETRGOVINA

Prehrana

MARIBOR
GORKEGA 34

Kolektiv montažnega podjetja
Elektrokovinar
PTUJ

čestita ob prazniku dela vsem delovnim ljudem
in se priporoča za:
elektromontaže industrijskih in ladijskih naprav
montaže centralnih kurjav
instalacije za toplo in mrzlo vodo
industrijske termoeenergetske naprave
stavbeno in strojno ključavničarstvo
splošno kleparstvo
izdelavo in montažo hladilnih in ventilacijskih
industrijskih naprav
avtomehaniko in
elektro servisi (TV, radio in ostalo)

Panonija

trgovsko podjetje na veliko
PTUJ

PRIPOROČA SVOJA BOGATO ZALOŽENA
SKLADIŠČA PREHRANE,
GALANTERIJE, TEKSTILA,
ZELEZNE TER POHIŠTVA
V SVOJIH POSLOVALNICAH
NA OBMOČJU OBČINE PTUJ —
V MESTU IN NA DEŽELI

Komunalna banka
SLOVENSKA BISTRICA

VLAGAJTE SVOJE PRIHRANKE
PRI KOMUNALNI BANKI
NA HRANILNO KNJIŽICO

Trgovsko podjetje
PLANIKA

Slovenska Bistrica

Trgovsko podjetje na veliko in malo
s kmetijskimi pridelki

POVRTNINA
Maribor

ALMA

PROIZVODNO OBRATNO PODJETJE —
PREDELAVA PLASTIČNIH MAS

Maribor - Poštna ul. 8

**SKUPNA ZAVAROVALNICA
ZA OKRAJ MARIBOR**

MARIBOR — PARTIZANSKA 47

KOMUNALNO PODJETJE

Mariborska plinarna
MARIBOR

Obrtno podjetje

LESLIK

MARIBOR — Nasipna 35

Obrtna delavnica

VULKANIZACIJA

Maribor — Kopališka 20

VRTNARSTVO

MARIBOR — KOROŠKA CESTA 171

KOLEKTIV ELEKTROTEHNIČNEGA PODJETJA

Elektra - Maribor, Kočevarjeva 11

SE PRIPOROČA ZA SODELOVANJE

Č
E
S
T
I
T
A
M
O
Z
A
P
R
V
I
M
A
J

Tovarna avtoopreme
PTUJ

nudi koristnikom motornih vozil vse
dele karoserijske opreme najsodob-
nejših oblik ter prvovrstne kvalitete.
Na zalogi so vedno potrebni rezervni
deli

Občinski ljudski
odbor

Slovenska Bistrica

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZMS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR ZROP
in ostale množične organizacije

Lesno industrijsko podjetje

SLOVENJ GRADEC

PROIZVAJA: ŽAGAN LES IGLAVCEV ZA IZVOZ IN DOMAČI TRG,
LADIJSKI POD, STAVBNO POHIŠTVO, ZABOJE,
PANEL PLOŠČE IN MEHKE EMBALAZNE SODE
ZA CENJENA NAROČILA SE PRIPOROČA KOLEKTIV

Tovarna avtomobilov in
motorjev Maribor

Ekonomična, sodobna in trpežna vozila tonaže 2 in 4,5 t ter avtobuse
A-3000 in A-3500, kakor nadomestne dele za vsa vozila tipa »Pionir«
in »TAM-4500« — nabavite po tovarniški prodajni ceni v

PRODAJALNI IN SKLADIŠČU TAM MARIBOR — GLAVNI TRG 25

Gozdno gospodarstvo Maribor

S SVOJIMI:
GOZDNIMI OBRATI: Ruše, Lovrenc na Pohorju, Podvelka, Slovenska
Bistrica in Oplotnica

OBRATOM ZA GRADNJE
OBRATOM ZA UREJANJE GOZDOV in
OBRATOM ZA LOV IN RIBOLOV

ureja, neguje, vzgaja in gospodari z gozdovi SLP, samostojno gradi
gozdne komunikacije in gozdarske stavbe, ureja lovišča na Pohorju,
goji divjad in izvaja lovski in ribolovski turizem

KOLEKTIV

Mariborske livarne

MARIBOR, KEJŽARJEVA 13

Podjetje za visoke gradnje

Stavbar - Maribor, Klavniška 13

s konstrukcijskim oddelkom, mizarško in kovinsko delavnico ter avtoparkom
Izvršujemo vsa gradbena dela v stanovanjski izgradnji, s sodobnimi elementi

